

LIETOŠANAS PAMĀCĪBA

Direktīva 2005/36/EK

**Viss, ko vēlaties zināt par profesionālo kvalifikāciju
atzīšanu**

66 JAUTĀJUMI

66 ATBILDES

Šis ir informatīvs dokuments. Tā saturs neuzliek pienākumus ne Komisijai, ne tās dienestiem.

IEVADS	6
PILSONU TIESĪBAS EIROPĀ	6
KUR ATRAST PAPILDU INFORMĀCIJU?	7
I. VAI UZ JUMS ATTIECAS DIREKTĪVA 2005/36/EK?	7
1) Vai jūs vēlaties strādāt vai studēt citā dalībvalstī?	8
2) Ar kādu profesiju jūs vēlaties nodarboties?	8
3) Kuras valsts pilsonis jūs esat?	8
4) Vai direktīva uz jums attiecas, ja esat trešās valsts pilsonis?	9
5) Kurā valstī jūs vēlaties panākt savas profesionālās kvalifikācijas atzīšanu?	10
6) Kurā valstī jūs esat ieguvis savu profesionālo kvalifikāciju?	10
7) Kā zināt, vai jūs savu kvalifikāciju esat saņēmis kādā dalībvalstī vai kādā trešā valstī?	11
8) Vai direktīva ir piemērojama, ja apmācību esat apguvis tālmācībā vai kādā izglītības iestādes filiālē?	11
9) Vai profesija, ar kuru jūs vēlaties nodarboties kādā citā dalībvalstī, šajā dalībvalstī (uzņēmējā dalībvalstī) ir reglamentēta?	12
10) Kas notiek, ja profesija, ar kuru jūs vēlaties nodarboties, uzņēmējā dalībvalstī netiek reglamentēta?	12
11) Vai reglamentētā profesija, ar kuru jūs vēlaties nodarboties, tiešām ir tā pati, kurā jūs esat kvalificēts?	13
12) Vai profesija, ar kuru jūs vēlaties nodarboties, vai arī apmācība šādā profesijā tiek reglamentēta jūsu izcelsmes dalībvalstī?	13
II. KURI DIREKTĪVAS 2005/36/EK NOTEIKUMI IR PIEMĒROJAMI JŪSU GADĪJUMĀ?	14
13) Vai jūs ar profesionālo darbību citā valstī vēlaties nodarboties uz laiku vai arī apmesties šajā valstī pastāvīgi?	14
A. PAKALPOJUMU SNIEGŠANA UZ LAIKU	15
A.1 Kopējie noteikumi	15
14) Kādi nosacījumi jums jāizpilda, lai uz jums attiektos pakalpojumu sniegšanas sistēma?	15
15) Ko nozīmē „likumīgs statuss”?	15
16) Vai jums ir jāiesniedz deklarācija?	16
17) Kā noskaidrot, kurai iestādei jāiesniedz deklarācija un vai tas vispār jādara?	16
18) Kāda informācija jāsniedz deklarācijā?	17
19) Kādu informāciju jums nevar pieprasīt?	17
20) Kādus dokumentus jums var prasīt iesniegt kopā ar deklarāciju?	17

21)	Vai uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde var prasīt, lai jūs iesniedzat oriģinālos dokumentus vai apstiprinātas kopijas?	18
22)	Vai dokumentiem jābūt iztulkotiem un vai tulkojumiem jābūt apliecinātiem? ..	19
A.2 Vispārējā sistēma.....		19
23)	Cik ilgā laikā pēc deklarācijas iesniegšanas jūs drīkstat sākt savu darbību?	19
A.3 Speciālā sistēma, kas piemērojama tad, ja jūsu profesija ir saistīta ar risku veselības vai sabiedriskās drošības jomā		19
24)	Vai atbilde uz 23. jautājumu attiecas uz visiem gadījumiem?	19
25)	Par kādām profesijām, kas rada risku veselības vai sabiedriskās drošības jomā, ir runa?.....	20
26)	Vai tas attiecas uz nozaru profesijām?	20
27)	Vai pārbaudes tiek veiktas sistemātiski?.....	20
28)	Vai gadījumā, ja tiek pārbaudīta jūsu kvalifikācija, jums ir jāiesniedz papildu informācija un/vai dokumenti?.....	20
29)	Kādu lēmumu var pieņemt kompetentā iestāde?.....	21
30)	Kādu papildu pasākumu jums var noteikt kompetentā iestāde un kādos gadījumos?	21
31)	Kādā termiņā kompetentajai iestādei ir jāpieņem lēmums?.....	22
32)	Kas notiek, ja kompetentā iestāde nereaģē noteiktajā termiņā?.....	22
A.4 Darbības veikšanas noteikumi		22
33)	Kādi noteikumi jums jāievēro, veicot savu darbību?	23
34)	No kādu noteikumu pildīšanas jūs esat atbrīvots?	23
B. STATUSS		23
B.1 Visām profesijām kopīgie aspekti.....		23
35)	Kur vērsties, lai iesniegtu atzīšanas pieteikumu?.....	23
36)	Kādus dokumentus var prasīt iesniegt tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā jūs vēlaties strādāt?	24
36. a.	<i>Dokumenti, kas attiecas uz visām profesijām.....</i>	24
36. b.	<i>Dokumenti, kas attiecas uz nozaru profesijām.....</i>	24
36. c.	<i>Dokumenti, kas attiecas uz amatniecības, rūpniecības un tirdzniecības profesijām.....</i>	25
36. d.	<i>Dokumenti, kas attiecas uz vispārējās sistēmas profesijām.....</i>	25
37)	Vai jūs pēc savas ierosmes varat iesniegt papildu dokumentus un vai tas ir vēlams?.....	26
38)	Vai kompetentā iestāde var prasīt, lai jūs iesniedzat oriģinālos dokumentus vai arī apstiprinātas kopijas?	26
39)	Vai dokumenti ir jāiztulko?.....	26

40)	Kādā termiņā jāizskata jūsu atzīšanas pieteikums?.....	27
41)	Kādas ir jūsu tiesības, ja jums piešķir atzīšanu?	27
B. 2 Nozaru profesijas		28
42)	Kā notiek jūsu pieteikuma izskatīšana?	28
43)	Kādi nosacījumi jums jāizpilda, lai uz jums attiektos automātiskā atzīšana?	28
-	Ārsts, vispārējās aprūpes māsa, zobārsts, veterinārārsts un farmaceits	28
-	Vecmāte.....	28
-	Arhitekts	29
44)	Vai uz jums attiecas automātiskā atzīšana, ja jūs savu kvalifikāciju esat saņēmis pirms jūsu valsts pievienošanās Eiropas Savienībai?	29
-	Ārsts, vispārējās aprūpes māsa, zobārsts, veterinārārsts, vecmāte un farmaceits	30
-	Arhitekts	30
45)	Kāda atzīšanas procedūra tiek piemērota tad, ja jums nevar piešķirt automātisko atzīšanu?	30
B.3 Amatniecības, rūpniecības un tirdzniecības profesijas		31
46)	Kā notiek jūsu pieteikuma izskatīšana?	31
47)	Kādi nosacījumi jums jāizpilda, lai uz jums attiektos automātiskā atzīšana?	31
48)	Kāda procedūra tiek piemērota tad, ja jums nevar piešķirt automātisko atzīšanu?	32
B.4 Profesijas, uz kurām attiecas vispārējā sistēma		32
49)	Kā notiek jūsu pieteikuma izskatīšana?	32
50)	Kādu lēmumu var pieņemt kompetentā iestāde?.....	33
51)	Kādas papildu prasības jums var noteikt kompetentā iestāde?	34
52)	Vai tad, ja tiek pieprasīta stažēšanās vai pārbaude, kompetentā iestāde var pati izvēlēties starp stažēšanos un pārbaudi?	34
53)	Kā sagatavoties atbilstības pārbaudei vai adaptācijas stažēšanās kursam?.....	34
54)	Vai jums pašam jāatrod adaptācijas stažēšanās kurss?	35
55)	Kā notiek adaptācijas stažēšanās?	35
56)	Vai adaptācijas stažēšanās laikā jūs varat saņemt atalgojumu?	35
57)	Kāds ir atbilstības pārbaudes saturs?.....	35
58)	Cik daudz atbilstības pārbažu jāirīko viena gada laikā?.....	35
59)	Vai jūs varat uz atbilstības pārbaudi pieteikties vairākkārt?	36
60)	Kādā termiņā kompetentajai iestādei ir jāpieņem lēmums pēc atbilstības pārbaudes vai adaptācijas stažēšanās?.....	36
III.	IZMAKSAS.....	36

61)	Vai var prasīt, lai jūs piedalītos to izmaksu segšanā, kas saistītas ar jūsu lietas izskatīšanu?	36
62)	Vai jums var prasīt finansiālu maksu par atbilstības pārbaudi un adaptācijas stažēšanos?	36
IV.	PĀRSŪDZĪBA	37
63)	Kādas ir jūsu tiesības attiecībā uz pārsūdzību tiesā?.....	37
V.	VALODAS PRASĪBAS	37
64)	Vai var prasīt, lai jūs zinātu uzņēmējas dalībvalsts valodu?	37
65)	Vai jums var sistemātiski piemērot valodas zināšanu pārbaudi?	38
VI.	KUR VĒRSTIES PROBLĒMAS GADĪJUMĀ?	38
66)	Kas jums var palīdzēt valsts līmenī?	38

IEVADS

PILSONU TIESĪBAS EIROPĀ

Pilsoņu tiesības nodarboties ar profesionālu darbību citā dalībvalstī ir vienas no pamattiesībām, kas paredzētas Līgumā. Tomēr, ievērojot noteikumus par iekšējo tirgu, tiesības nodarboties ar noteiktu profesiju katrā dalībvalstī drīkst saistīt ar to, ka attiecīgajai personai ir konkrēta profesionālā kvalifikācija, kas tradicionāli ir tāda profesionālā kvalifikācija, kuru piešķir attiecīgās valsts teritorijā. Tas rada šķēršļus profesionālu speciālistu pārvietošanās brīvībai Eiropas Savienībā, jo personām, kurām ir kvalifikācija, kas tām ļauj nodarboties ar tādu pašu profesiju citā dalībvalstī, ir cita profesionālā kvalifikācija, proti, tā, kas iegūta šo personu dalībvalstī.

Tāpēc Eiropas iestādes ir ieviesušas noteikumus, kas atvieglo profesionālo kvalifikāciju savstarpēju atzīšanu starp dalībvalstīm. Tāds mērķis ir 2005. gada 7. septembra Direktīvai 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu. Lai gan atzīšana ir atvieglota, tomēr praksē nav vienota risinājuma tam, lai panāktu profesionālo kvalifikāciju atzīšanu Eiropas Savienībā. Direktīvu 2005/36/EK varēsiet atrast šādā tīmekļa vietnē:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:255:0022:0142:LV:PDF>

Šo direktīvu papildināja ar rīcības kodeksu, ko apstiprināja Direktīvas 2005/36/EK koordinātoru grupa (grupa, kuru veido dalībvalstu pārstāvji). Minētajā kodeksā tiek izskaidroti labas un sliktas valstu administratīvās prakses piemēri profesionālo kvalifikāciju atzīšanas jomā. Šo kodeksu varēsiet atrast šādā tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/future_en.htm#docs

KĀ ŠO PAMĀCĪBU LIETOT?

Šīs pamācības uzdevums ir vienkāršā veidā, proti, ar jautājumu un atbilžu palīdzību, paskaidrot, kādas ir jūsu tiesības, kad vēlaties panākt savas profesionālās kvalifikācijas atzīšanu kādā citā dalībvalstī. Šeit jūs varēsiet rast atbildes uz 66 jautājumiem atbilstoši turpmāk minētajai struktūrai.

Pirmkārt, jums jāpārbauda, vai jūsu gadījumā uz jums var attiekties Direktīvas 2005/36/EK noteikumi. Šim nolūkam aicinām iepazīties ar jautājumiem un atbildēm, kas iekļauti šīs pamācības **I punktā**.

Ja direktīvas noteikumi uz jums attiecas, tad jums jāizvēlas, vai vēlaties ar savu profesiju citā dalībvalstī nodarboties pastāvīgi vai tikai uz laiku, pārceļoties uz citu dalībvalsti (**skat. 13. jautājumu**). Direktīvas noteikumi visos gadījumos nav vienādi. Ja vēlaties ar savu profesiju nodarboties tikai uz laiku, pārceļoties uz citu dalībvalsti, tad jums jāiepazīstas ar šīs pamācības **II.A punktu**. Ja vēlaties ar savu profesiju citas dalībvalsts teritorijā nodarboties pastāvīgi, tad jums jāiepazīstas ar šīs pamācības **II.B punktu**.

Jāuzsver, ka atkarībā no profesijas, ar ko jūs nodarbojaties, uz jums attiecas dažādi direktīvas noteikumi. Ir trīs lielas profesiju kategorijas, uz kurām attiecas dažādas sistēmas, proti:

- profesijas, kuru minimālie apmācības nosacījumi ir saskaņoti Eiropas līmenī: ārsts, vispārējās aprūpes māsa, zobārsts, veterinārārsts, vecmāte, farmaceits un arhitekts. Šīs profesijas šajā pamācībā tiek sauktas par „nozaru profesijām”;
- amatniecības, rūpniecības un tirdzniecības jomas profesijas, kas minētas Direktīvas 2005/36/EK IV pielikumā;
- visas pārējās profesijas; šīs profesijas šajā pamācībā tiek sauktas par „vispārējās sistēmas profesijām”.

Tāpēc ir svarīgi pārbaudīt, kāda sistēma attiecas uz profesiju, kurā jūs esat kvalificēti un kurā jūs vēlaties strādāt kādā citā dalībvalstī. Paskaidrojumus par dažādajām piemērojamajām sistēmām varēsiet atrast visā šīs pamācības **II punktā**.

Visbeidzot, jūs varēsiet rast atbildes arī uz praktiskiem jautājumiem, piemēram, par izmaksām, pārsūdzības iespējām, valodu zināšanām un struktūrām, ar kurām sazināties problēmu gadījumā, attiecīgi šīs pamācības **III, IV, V un VI punktā**.

KUR ATRAST PAPILDU INFORMĀCIJU?

- 1) Kopumā papildu informāciju (pieejama franču, angļu un vācu valodā) par Direktīvu 2005/36/EK varēsiet atrast Eiropas Komisijas tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/index_en.htm
- 2) Dalībvalstīm ir pienākums ievērot Direktīvu 2005/36/EK. Tām šī direktīva ir jātransponē savos valsts tiesību aktos. Tomēr šajā pamācībā netiek sniegta informācija par valstu noteikumiem, ar kuriem transponē Direktīvu 2005/36/EK. Visu nepieciešamo informāciju par atzīšanas procedūru un jo īpaši par valsts līmenī spēkā esošajiem noteikumiem (vajadzīgie dokumenti, reglamentēta vai nereglamentēta profesija, reglamentēšanas līmenis u. c.) jūs varēsiet saņemt valstu kontaktpunktos. Kopumā šiem kontaktpunktiem ir pienākums jums sniegt visu nepieciešamo informāciju par jūsu kvalifikācijas atzīšanu. Kontaktpunktu sarakstu varēsiet atrast šādā tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/contactpoints/index.htm
- 3) Attiecībā uz formalitātēm, kas jums jānokārto uzņēmējā dalībvalstī, jūs varat vērsties vienotajos kontaktpunktos, kas izveidoti ar Direktīvu 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū¹.

I. VAI UZ JUMS ATTIECAS DIREKTĪVA 2005/36/EK?

¹ Katrai dalībvalstij jāizlemj, vai tā vēlas izmantot šo līdzekli attiecībā uz veselības aprūpē strādājošiem darbiniekiem un speciālistiem (izņemot veterinārārstus), jo Direktīva 2006/123/EK uz tiem neattiecas.

Turpmāko jautājumu mērķis ir jums palīdzēt noteikt, vai Direktīvas 2005/36/EK noteikumi uz jums attiecas vai neattiecas. Šie noteikumi ir piemērojami tikai tad, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi.

1) Vai jūs vēlaties strādāt vai studēt citā dalībvalstī?

Direktīva 2005/36/EK attiecas tikai uz profesionāliem speciālistiem, kuri ir pilnībā kvalificēti, lai varētu nodarboties ar noteiktu profesiju kādā dalībvalstī, un kuri vēlas ar to pašu profesiju nodarboties kādā citā dalībvalstī.

Tā nav piemērojama ne tiem, kas vēlas studēt kādā citā dalībvalstī, ne tiem, kas kādā dalībvalstī sāk apmācību un vēlas to turpināt kādā citā dalībvalstī. Pēdējie no minētajiem var vērsties centros (*NARIC*), kuru kompetencē ir tiem sniegt informāciju par diplomu akadēmisko atzīšanu.

<http://www.enic-naric.net/>

2) Ar kādu profesiju jūs vēlaties nodarboties?

Direktīva 2005/36/EK nav piemērojama profesijām, uz kurām attiecas īpašas direktīvas, piemēram, zvērinātiem revidentiem, kas ir Direktīvas 2006/43/EK darbības jomā, apdrošināšanas starpniekiem, uz ko attiecas Direktīva 2002/92/EK, advokātiem, kas ar savu sākotnējo kvalifikāciju vēlas strādāt kādā citā dalībvalstī un uz ko attiecas Direktīvas 77/249/EEK un 98/5/EK.

Arī transporta nozarē pastāv vairākas īpašas direktīvas.

Piemērs: jūs esat gaisa satiksmes kontrolieris no Slovēnijas un vēlaties ar savu profesiju nodarboties Itālijā: uz jūsu profesionālās kvalifikācijas atzīšanu attiecas Direktīva 2006/23/EK; jūs esat aviācijas pilots no Čehijas un vēlaties ar savu profesiju nodarboties Polijā: uz jums attiecas Direktīva 91/670/EK; tāpat arī uz vairākām profesijām jūrniecības nozarē attiecas Direktīvas 2005/45/EK un 2008/106/EK.

Tātad Direktīva 2005/36/EK ir piemērojama visām profesijām, uz kurām neattiecas kāda no īpašajām direktīvām. To profesiju neizsmeļošu sarakstu, uz kurām attiecas Direktīva 2005/36/EK, varēsiet atrast datu bāzē ar šādu interneta adresi:

http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof/index.cfm?newlang=en

Ja vēlaties saņemt plašāku informāciju par profesijām, uz kurām attiecas Direktīva 2005/36/EK, varat vērsties arī uzņēmējas valsts kontaktpunktā:

http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/contact-points/info-points_en.pdf

3) Kuras valsts pilsonis jūs esat?

Direktīva 2005/36/EK ir piemērojama 30 valstu pilsoņiem: Eiropas Savienības 27 dalībvalstīm, kā arī šādām trim valstīm: Īslande, Norvēģija un Lihtenšteina.

Tā ir piemērojama personām, kam atzīšanas pieteikuma iesniegšanas brīdī ir kāda no minēto 30 valstu pilsonībām, pat ja iepriekš tām bijusi kāda cita pilsonība. Tā ir piemērojama arī personām, kam ir dubultpilsonība. *Piemēram, tā var attiekties uz Argentīnas pilsoni, kam ir arī Itālijas pilsonība.*

Jāuzsver, ka Šveicē ir spēkā īpaši noteikumi attiecībā uz profesionālo kvalifikāciju atzīšanu.

4) Vai direktīva uz jums attiecas, ja esat trešās valsts pilsonis²?

Direktīva ir piemērojama arī trešo valstu pilsoņiem, ja viņi ir tāda Eiropas Savienības pilsoņa ģimenes locekļi, kas izmanto savas tiesības brīvi pārvietoties Eiropas Savienības teritorijā³.

Piemērs: ārsts no ASV, kam ir Apvienotās Karalistes diploms, ir stājies laulībā ar Apvienotās Karalistes pilsoni. Pāris dzīvo Apvienotajā Karalistē, bet vēlāk nolēmj pārcelties uz dzīvi Vācijā. Šādā gadījumā Apvienotajā Karalistē izdotā medicīnas diploma atzīšanai ASV ārstam Vācijā jānotiek saskaņā ar Direktīvas 2005/36/EK noteikumiem.

Direktīva ir piemērojama arī tiem trešo valstu pilsoņiem, kam ir ilgtermiņa rezidenta statuss⁴. Tomēr ilgtermiņa rezidentu tiesības ir vairāk ierobežotas nekā ES pilsoņa ģimenes locekļu tiesības. Piemēram, direktīva nav piemērojama Apvienotajā Karalistē, Īrijā un Dānijā un attiecas tikai uz pastāvīgajiem iedzīvotājiem. Tā nav piemērojama tad, ja pakalpojumi tiek sniegti tikai uz laiku (skat. 13. jautājumu).

Direktīva ir piemērojama arī tiem trešo valstu pilsoņiem, kam kādā dalībvalstī ir bēgļa statuss⁵. Dalībvalstij, kas bēglim piešķirusi šādu statusu, pret viņu ir jāizturas kā pret vienu no saviem pilsoņiem. Jā bēglim ir profesionālā kvalifikācija, kas izdota kādā citā Eiropas Savienības dalībvalstī, tad dalībvalstij, kura viņam piešķirusi bēgļa statusu, saskaņā ar Direktīvu 2005/36/EK šī profesionālā kvalifikācija ir jāatzīst.

Piemērs: Irākas pilsonim, kam ir Nīderlandē izdots farmaceita diploms un kam Beļģijā ir bēgļa statuss, saskaņā ar Direktīvas 2005/36/EK noteikumiem Beļģijā ir

² Runa ir par valstīm, kas nav starp iepriekš minētajām 30 valstīm, izņemot Šveici, kurā ir spēkā īpaši noteikumi.

³ Direktīva 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā (OVL 158, 30.4.2004.).

⁴ Direktīva 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji (OVL 16, 23.1.2004.).

⁵ Direktīva 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OVL 304, 30.9.2004.).

jāatzīst viņa farmaceita diploms. Taču tad, ja viņš nolemj apmesties uz dzīvi Dānijā, Direktīvas 2005/36/EK noteikumi uz viņu neattieksies.

No 2011. gada 19. jūnija⁶ tā būs piemērojama arī tādiem trešo valstu pilsoņiem, kam ir augstākās izglītības diploms un darba piedāvājums („zilās kartes” īpašnieki), taču tikai attiecībā uz darbu, ko veic algota darbinieka statusā. Tā tomēr nebūs piemērojama Apvienotajā Karalistē, Īrijā un Dānijā.

5) Kurā valstī jūs vēlaties panākt savas profesionālās kvalifikācijas atzīšanu?

Direktīva 2005/36/EK ir piemērojama 30 valstīs, kas minētas 3. jautājumā⁷.

Tā attiecas uz personām, kas vēlas nodarboties ar profesionālo darbību kādā citā dalībvalstī. Tas nozīmē, ka dalībvalsts vai valsts, kurā jūs vēlaties nodarboties ar savu profesiju, nedrīkst būt tā, kurā jūs esat saņēmis savu kvalifikāciju. Obligāti jābūt kādam „pārrobežu” aspektam. Tāpēc direktīva nav piemērojama situācijām, kas saistītas tikai un vienīgi ar kādas valsts iekšējiem apstākļiem.

*Piemērs: direktīva var būt piemērojama inženierim ar Itālijas pilsonību, kas pilnībā kvalificēts Itālijā un kas vēlas nodarboties ar savu inženiera profesiju Spānijā; tā var būt piemērojama fizioterapeitam ar Francijas pilsonību, kas pilnībā kvalificēts Beļģijā un kas vēlas nodarboties ar fizioterapiju Francijā.
Taču tā nav piemērojama ārstam ar Ungārijas pilsonību, kurš savu kvalifikāciju ieguvis Ungārijā un vēlas ar savu profesiju nodarboties Ungārijā.*

6) Kurā valstī jūs esat ieguvis savu profesionālo kvalifikāciju?

Direktīva 2005/36/EK ir piemērojama, ja savu profesionālo kvalifikāciju esat ieguvis kādā no 3. jautājumā minētajām 30 valstīm.

Ja savu profesionālo esat ieguvis kādā trešā valstī⁸, tad Direktīva 2005/36/EK nebūs piemērojama dalībvalstij, kurā Eiropas Savienībā pirmo reizi iesniegts pieteikums par jūsu profesionālās atzīšanu („pirmais atzīšanas pieteikums”).

Piemērs: Jums ir Francijas pilsonība, un logopēda profesionālo apmācību esat apguvis Kanādā. Uz šīs apmācības „pirmo” atzīšanu kādā Kopienas valstī (piemēram, Francijā) attiecas nevis Direktīva 2005/36/EK, bet gan šīs valsts tiesību akti.

⁶ Padomes 2009. gada 25. maija Direktīva 2009/50/EK par trešo valstu valstspiederīgo iecelšanu un uzturēšanos augsti kvalificētas nodarbinātības nolūkos (OVL 155, 18.6.2009.).

⁷ Attiecībā uz Šveici ir spēkā īpaši noteikumi.

⁸ Runa ir par valstīm, kas nav starp iepriekš minētajām 30 valstīm, izņemot Šveici, kurā ir spēkā īpaši noteikumi.

Direktīva 2005/36/EK ir piemērojama tikai no otrā atzīšanas pieteikuma, ja ir izpildīti nepieciešamie nosacījumi.

Piemērs: pēc tam, kad esat panākuši, ka jūsu Kanādā izdots logopēda diploms ir atzīts Francijā, jūs vēlaties ar savu profesiju nodarboties Beļģijā.

7) Kā zināt, vai jūs savu kvalifikāciju esat saņēmis kādā dalībvalstī vai kādā trešā valstī⁹?

Profesionālo kvalifikāciju esat saņēmis dalībvalstī, ja jūsu kvalifikāciju ir izdevusi kādas dalībvalsts kompetentā iestāde un ja jūs visu savu profesionālo apmācību esat apguvis kādā dalībvalstī vai ja profesionālo apmācību esat lielākoties apguvis kādā dalībvalstī.

Piemērs: ja esat apguvis 5 gadu inženiera apmācību, no kuriem 2 gadi pavadīti Amerikas Savienotajās Valstīs un pārējie 3 gadi Dānijā, un ja jūsu kvalifikāciju ir izdevusi kādā Dānijas iestāde, tad jums ir Dānijas kvalifikācija jeb dalībvalsts kvalifikācija. Savukārt tad, ja no savas profesionālās apmācības 3 gadus esat pavadījis Amerikas Savienotajās Valstīs, bet 2 gadus Dānijā, jums ir ASV diploms jeb trešās valsts diploms. Visbeidzot, ja no savas profesionālās apmācības 3 gadus esat pavadījis Dānijā un atlikušos divus gadus Amerikas Savienotajās Valstīs, bet jūsu diplomu ir izdevusi kādā ASV iestāde, arī tad jums būs ASV diploms (skat. arī 6. jautājumu).

Tomēr iepriekš teiktais neattiecas uz tām profesijām, kurām Eiropas līmenī ir saskaņotas minimālās prasības attiecībā uz apmācību (ārsti, vispārējās aprūpes māsas, zobārsti, veterinārārsti, vecmātes, farmaceiti). Attiecībā uz šīm profesijām, sākot no dienas, kad dalībvalsts izsniedz diplomu, runa vienmēr ir par šīs dalībvalsts diplomu, neatkarīgi no tā, cik ilgi norisinājusies apmācība kādā trešā valstī. Proti, dalībvalsts var izsniegt minēto valsts diplomu tikai tad, ja ir izpildītas ar direktīvu noteiktās minimālās apmācības prasības.

8) Vai direktīva ir piemērojama, ja apmācību esat apguvis tālmācībā vai kādā izglītības iestādes filiālē?

Direktīvā 2005/36/EK nav noteikts, ka apmācība jāapgūst dalībvalstī, kurā izsniegts diploms. Tādējādi jūs apmācību varat būt apguvis tālmācībā vai kādā izglītības iestādes filiālē. Izglītības iestādes filiāle ir izglītības iestāde, kas noslēgusi filiāles līgumu ar izglītības iestādi, kura atrodas kādā citā dalībvalstī. Saskaņā ar šādu līgumu apmācību nodrošina izglītības iestādes filiāle, taču tā ir apmācība, ko apstiprina izglītības iestāde, kura atrodas citā dalībvalstī un kura izsniedz arī diplomu. Tātad runa ir par citas dalībvalsts diplomu.

Piemērs: vairākas Apvienotās Karalistes universitātes ir noslēgušas filiāles līgumus ar Grieķijas izglītības iestādēm. Grieķijas pilsonim, kurš Grieķijā kādā no šādām

⁹ Runa ir par valstīm, kas nav starp iepriekš minētajām 30 valstīm, izņemot Šveici, kurā ir spēkā īpaši noteikumi.

izglītības iestāžu filiālēm apgūst, piemēram, inženiera profesiju, pēc apmācības beigām un pēc eksāmenu sekmīgas nokārtošanas tiks izdots Apvienotās Karalistes universitātes inženiera diploms — tātad runa ir par kādas citas dalībvalsts diplomu.

Lai direktīva būtu piemērojama „izglītības iestādes filiālē iegūtam diplomam”, ir nepieciešams, lai izglītības iestāde, kura izsniedz diplomu, būtu oficiāli apstiprinājusi filiālē iegūto izglītību. Turklāt nepieciešams, lai „filiālē iegūtais diploms” būtu tāds pats kā tas, kādu izsniedz gadījumos, kad visas mācības pilnībā norisinājušās dalībvalstī, kurā atrodas izglītības iestāde, kas izsniedz diplomu. Visbeidzot, ir nepieciešams, lai „filiālē iegūts diploms” dotu tādas pašas tiesības strādāt attiecīgajā profesijā dalībvalstī, kurā atrodas izglītības iestāde, kas izsniedz diplomu.

9) Vai profesija, ar kuru jūs vēlaties nodarboties kādā citā dalībvalstī, šajā dalībvalstī (uzņēmējā dalībvalstī) ir reglamentēta?

Direktīva 2005/36/EK ir piemērojama arī uzņēmējā dalībvalstī reglamentētajām profesijām, tas ir, profesijām, kuru uzsākšana vai kuru veikšana uzņēmējā dalībvalstī saskaņā ar kādu likumu vai normatīviem vai administratīviem noteikumiem ir saistīta ar konkrētas profesionālās kvalifikācijas nepieciešamību. Tāpēc jūsu gadījumā Direktīva 2005/36/EK būs piemērojama, ja profesija, ar kuru vēlaties nodarboties uzņēmējā dalībvalstī, šajā dalībvalstī tiek reglamentēta.

Piemērs: Francijā kāds likums paredz, ka valsts teritorijā ar slēpošanas instruktora profesiju drīkst nodarboties tikai personas, kurām ir valsts slēpošanas instruktora licence, tātad slēpošanas instruktora profesija Francijā tiek reglamentēta un tad, ja jūs vēlēšities Francijā strādāt par slēpošanas instruktoru, būs piemērojama Direktīva 2005/36/EK.

Lai noskaidrotu, vai konkrēta profesija uzņēmējā dalībvalstī tiek reglamentēta, jūs varat vērsties uzņēmējas dalībvalsts kontaktpunktā:

http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/contact-points/info-points_en.pdf. Sarakstu (indikatīvu un neizsmeļošu) ar reglamentētajām profesijām, uz kurām attiecas Direktīva 2005/36/EK, var atrast šādā tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof/index.cfm?newlang=en

Jāuzsver, ka ārsta, vispārējās aprūpes māsas, vecmātes, farmaceita, veterinārārsta un zobārsta profesija tiek reglamentēta visās dalībvalstīs.

10) Kas notiek, ja profesija, ar kuru jūs vēlaties nodarboties, uzņēmējā dalībvalstī netiek reglamentēta?

Šādā gadījumā piekļuve šai profesijai netiek ierobežota un jums nav jāprasa jūsu profesionālās kvalifikācijas atzīšana. Jūs ar savu profesiju uzņēmējā dalībvalstī varat nodarboties saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā šīs dalībvalsts pilsoņi. Jums nav jāuzrāda atzīšanas dokuments, ko izdevusi oficiāla iestāde. Šādā gadījumā jūsu kvalifikācijas vērtība ir atkarīga no darba tirgus situācijas un izmaiņām šajā tirgū, nevis no juridiskiem noteikumiem.

Tomēr var būt arī tā, ka, lai gan jūsu profesija kā tāda uzņēmējā dalībvalstī netiek reglamentēta, tomēr nevarētu teikt, ka piekļuve tai nav ierobežota. Ir pilnīgi iespējams, ka jūsu profesija uzņēmējā dalībvalstī nepastāv kā neatkarīga profesija, jo darbības, kas raksturīgas jūsu profesijai jūsu izcelsmes dalībvalstī, atbilst kādai citai profesijai uzņēmējā dalībvalstī, un tādēļ to veikšana ir atļauta tikai šādiem speciālistiem. Šādā gadījumā jums var tikt piešķirtas tiesības saņemt daļēju piekļuvi attiecīgajai profesijai, ja jūs to pieprasīsit.

1. piemērs: jūs esat matemātikas skolotājs Francijā un vēlaties ar šo profesiju nodarboties Vācijā, taču Vācijā skolotājiem ir jā mācā divi mācību priekšmeti, — šādā gadījumā Vācijas iestādēm ir jums jāpiešķir daļēja piekļuve minētajai profesijai, proti, tām ir jāļauj jums mācīt tikai matemātiku vien.

2. piemērs: jūs esat kādā dalībvalstī apguvis psihoterapeita apmācību un vēlaties strādāt par psihoterapeitu kādā citā dalībvalstī, kurā psihoterapija nav patstāvīga profesija, bet pieder medicīnas jomai, ar ko drīkst nodarboties psihiatri. Jūs nevarēsiet ar šo profesiju nodarboties, ja pats neesat psihiatrs.

11) Vai reglamentētā profesija, ar kuru jūs vēlaties nodarboties, tiešām ir tā pati, kurā jūs esat kvalificēts?

Direktīva 2005/36/EK ir piemērojama tikai tad, ja reglamentētā profesija, ar kuru jūs vēlaties nodarboties uzņēmējā dalībvalstī, ir tā pati profesija, kurā jūs esat pilnībā kvalificēts savā izcelsmes dalībvalstī.

Piemēri: Direktīva 2005/36/EK nav piemērojama, ja jūs esat pilnībā kvalificēts nekustamā īpašuma aģenta profesijā Spānijā, bet vēlaties Francijā nodarboties ar advokāta profesiju.

12) Vai profesija, ar kuru jūs vēlaties nodarboties, vai arī apmācība šādā profesijā tiek reglamentēta jūsu izcelsmes dalībvalstī?

Uz ārsta, vispārējās aprūpes māsas, zobārsta, veterinārārsta, vecmātes un farmaceita profesiju šis jautājums neattiecas. Tas pats sakāms par amatniecības, tirdzniecības un rūpniecības jomas profesijām, kas minētas Direktīvas 2005/36/EK IV pielikumā, ja uz tām attiecas automātiskā atzīšana saskaņā ar uzņēmējdarbības brīvības režīmu (skat. 47. jautājumu), kā arī par arhitektiem, uz kuriem attiecas automātiskā atzīšana saskaņā ar uzņēmējdarbības brīvības režīmu (skat. 43. jautājumu).

Ja dalībvalstī, kurā jūs esat ieguvis savu kvalifikāciju, netiek reglamentēta ne attiecīgā profesija, ne apmācība šajā profesijā, tad uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde var prasīt, lai dalībvalstī, kurā attiecīgā profesija netiek reglamentēta, jūs ar konkrēto profesiju būtu nodarbojies vismaz divus gadus (attiecībā uz reglamentētas profesijas definīciju skat. 9. jautājumu).

Apmācība ir reglamentēta tad, ja tās līmeni un saturu nosaka vai kontrolē dalībvalstis, kurā notiek apmācība. Attiecībā uz reglamentētas profesijas definīciju skat. 9. jautājumu.

Lai noskaidrotu, vai konkrēta profesija vai apmācība šajā profesijā tiek reglamentēta, jūs varat vērsties izcelsmes dalībvalsts kontaktpunktā. http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/contact-points/info-points_en.pdf Sarakstu (indikatīvu un neizsmēlošu) ar reglamentētajām profesijām, uz kurām attiecas Direktīva 2005/36/EK, var atrast šādā tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof/index.cfm?newlang=en

II. KURI DIREKTĪVAS 2005/36/EK NOTEIKUMI IR PIEMĒROJAMI JŪSU GADĪJUMĀ?

13) Vai jūs ar profesionālo darbību citā valstī vēlaties nodarboties uz laiku vai arī apmesties šajā valstī pastāvīgi?

Piemērojamā sistēma atšķirsies atkarībā no tā, vai jūs vēlaties apmesties kādā citā dalībvalstī vai arī tikai strādāt uz laiku, pārceļoties uz šo dalībvalsti.

Attiecīgajā valstī jūs apmetaties tad, ja jūsu pārceļšanās raksturojama kā stabila un ilgstoša.

Piemērs: logopēds no Beļģijas, kas dodas prom no Beļģijas un atver kabinetu Francijā, apmetas Francijā; inženieris no Slovākijas, kas pieņemts pastāvīgā darbā kādā Čehijas uzņēmumā, apmetas Čehijā.

Šādos gadījumos uz jums attiecas Direktīvas 2005/36/EK noteikumi, kas piemērojami uzņēmējdarbības brīvības jomā.

Savukārt tad, ja jums jau ir likumīgs statuss kādā dalībvalstī Direktīvas 2005/36/EK nozīmē (skat. 15. jautājumu) un ja jūs vēlaties ar savu profesiju uz laiku nodarboties kādā citā dalībvalstī, jūs sniedzat pakalpojumus šajā dalībvalstī un tādēļ uz jums attiecas tie Direktīvas 2005/36/EK noteikumi, kas piemērojami pakalpojumu sniegšanas jomā. Pakalpojumu sniegšanas pagaidu raksturu izvērtē katrā atsevišķā gadījumā.

Piemērs: veterinārārsts no Spānijas, kas uz trim mēnešiem kādu aizvieta veterinārārsta birojā Portugālē, sniedz pakalpojumus Portugālē, ārsts no Igaunijas, kas trīs dienas mēnesī aprūpē pacientus Latvijā, sniedz pakalpojumus Latvijā; pakalpojumu sniedz arī ūdenslīdzis no Spānijas, kas četrus mēnešus strādās uz naftas platformas Apvienotajā Karalistē.

A. PAKALPOJUMU SNIEGŠANA UZ LAIKU

Ja vēlaties ar savu profesiju uz laiku nodarboties kādā citā dalībvalstī, pārceļoties uz šo dalībvalsti, uz jums attiecas elastīgāki noteikumi nekā tad, ja jūs vēlaties apmesties pastāvīgi, taču jābūt izpildītiem dažiem nosacījumiem. Lielākajā daļā gadījumu nav nepieciešama jūsu kvalifikācijas pārbaude un jūs varat uzreiz sākt nodarboties ar savu darbību. Tomēr uz jums var attiekties pienākums sniegt noteiktu informāciju uzņēmējas valsts attiecīgajai iestādei. Nākamie jautājumi paredzēti tam, lai jūs informētu par formalitātēm, kuras jums varētu nākties nokārtot, kā arī, lai jums paskaidrotu, kādas ir jūsu tiesības gadījumā, ja tiek pārbaudīta jūsu kvalifikācija vai ja šāda pārbaude netiek veikta.

A.1 Kopējie noteikumi

14) Kādi nosacījumi jums jāizpilda, lai uz jums attiektos pakalpojumu sniegšanas sistēma?

- Jums jābūt likumīgam statusam kādā no 27 dalībvalstīm vai kādā no trim šādām valstīm: Norvēģija, Īslande, Lihtenšteina.

Ja valstī, kurā jūs dzīvojat, netiek reglamentēta ne profesija, kurai jūs esat kvalificēts, nedz arī apmācība šajā profesijā (skat. 9.–12. jautājumu), tad uzņēmēja dalībvalsts var prasīt, lai jūs ar attiecīgo profesiju valstī, kurā jūs dzīvojat, būtu nodarbojies divus gadus. Tomēr šādu prasību jums nevar izvirzīt, ja jūs esat arhitekts, uz ko attiecas automātiska atzīšana (skat. 43. jautājumu), vai ja jūs nodarbojaties ar kādu amatniecības, tirdzniecības vai rūpniecības profesiju, kas minēta Direktīvas 2005/36/EK IV pielikumā, un ja jūs atbilstat nosacījumiem attiecībā uz to, lai uz jums attiektos savstarpējās atzīšanas sistēma saistībā ar uzņēmējdarbības brīvību (skat. 47. jautājumu).

- Jūs fiziski pārceļaties uz uzņēmējas dalībvalsts teritoriju. Savukārt, ja jūs kādu pakalpojumu uzņēmējā valstī sniedzat, nepametot savas izcelsmes valsts teritoriju, tad ir piemērojama Direktīva 2000/31/EK par elektronisko tirdzniecību vai Direktīva 2006/123/EK attiecībā uz pakalpojumiem, ko sniedz ar korespondenci vai pa telefonu, nevis Direktīva 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu.

15) Ko nozīmē „likumīgs statuss”?

Jums ir likumīgs statuss, ja jūs atbilstat visiem nosacījumiem tam, lai kādā dalībvalstī nodarbotos ar noteiktu profesiju, un ja uz jums neattiecas neviens aizliegums, pat ne pagaidu, nodarboties ar šo profesiju. Jums var būt likumīgs statuss kā neatkarīgam darba ņēmējam vai kā algotam darbiniekam. Jums nav ar attiecīgo profesiju faktiski jānodarbojas brīdī, kad esat paredzējis sniegt attiecīgos pakalpojumus.

1. piemērs: jūs esat arhitekts no Francijas, kas reģistrēts attiecīgajā profesionālajā apvienībā; jums ir likumīgs statuss Francijā pat tad, ja jūs Francijā faktiski vēl

nenodarbojaties ar arhitekta profesiju; savukārt tad, ja jūs vēl neesat reģistrēts profesionālajā apvienībā, jums nav likumīga statusa.

2. piemērs: jūs strādājat Beļģijā par algotu veterinārārstu kādā veterinārā klīnikā. Jums ir likumīgs statuss Beļģijā.

16) Vai jums ir jāiesniedz deklarācija?

Tas ir atkarīgs no konkrētās valsts tiesību aktiem.

Kad jūs pirmo reizi sniedzat kādu pakalpojumu citas dalībvalsts teritorijā, šī dalībvalsts var prasīt, lai jūs šo dalībvalsti par to informētu, sniedzot deklarāciju. To nekādā gadījumā nevar uzskatīt par pieprasījumu saņemt atļauju darbam noteiktā profesijā. Direktīva neuzliek dalībvalstīm pienākumu prasīt šādu deklarāciju — runa ir par iespēju, kas dalībvalstīm jāpiemēro atbilstoši direktīvā un Līgumā paredzētajām robežām. Ja dalībvalsts izvēlas pieprasīt šādu deklarāciju, tā ir derīga vienu gadu. Pēc viena gada, ja jūs no jauna vēlaties sniegt pakalpojumus šīs dalībvalsts teritorijā, tā var prasīt, lai jūs to no jauna par to informējat, sniedzot deklarāciju, kas arī ir derīga vienu gadu. Tādējādi jums var nākties sniegt deklarāciju vienreiz gadā, ja jūs attiecīgā gada laikā esat iecerējis sniegt pakalpojumus šīs dalībvalsts teritorijā.

Deklarācijai jābūt rakstiskai, taču jūs to varat nosūtīt dažādos veidos: ar vienkāršu vēstuli, ierakstītu vēstuli, faksu, e-pastu u. c.

Šo deklarāciju jūs varat sniegt jebkurā brīdī, pirms sniedzat pakalpojumu pirmo reizi. Uzņēmēja dalībvalsts nevar pieprasīt, lai jūs šo deklarāciju tai nosūtāt noteiktus mēnešus vai dienas pirms pakalpojumu sniegšanas sākuma. Tomēr jums jāzina, ka atkarībā no jūsu situācijas jūsu deklarācijas izskatīšanai var būt nepieciešami 0–5 mēneši (skat. 23. un 31. jautājumu). Šādu deklarāciju jūs varat iesniegt arī gadījumā, ja jūs vēl nezināt, kad jūs sniegsiet pakalpojumus šajā dalībvalstī. Jebkurā gadījumā, pirms sniedzat pakalpojumu pirmo reizi, jums pašam jānolemj, kurš brīdis ir vispiemērotākais deklarācijas iesniegšanai, ievērojot jūsu konkrēto situāciju.

Piemērs: jūs esat slēpošanas instruktors no Vācijas un vēlaties pirmo reizi ar savu profesiju nodarboties Austrijā uz 2 vai 3 nedēļām nākamās slēpošanas sezonas laikā, taču vēl nezināt, tieši kur un kad. Jūs varat iesniegt deklarāciju iepriekšējā gada jūnijā vai jūlijā, lai gadījumā, ja jūsu kvalifikācija tiktu pārbaudīta, varētu būt drošs, ka tad, kad būs pienācis laiks, varēsiet ar savu profesiju nodarboties Austrijas teritorijā; savukārt tad, ja iepriekšējos gados jūs jau esat sniedzis pakalpojumus Austrijas teritorijā, jums vairs nevar veikt kvalifikācijas pārbaudi un jūs ar savu profesiju varat nodarboties uzreiz pēc deklarācijas nosūtīšanas; jūs tādēļ deklarāciju varat iesniegt daudz vēlāk, piemēram, novembrī vai decembrī, vai pat īsi pirms pakalpojumu sniegšanas sākuma.

17) Kā noskaidrot, kurai iestādei jāiesniedz deklarācija un vai tas vispār jādara?

Vēršoties uzņēmējas dalībvalsts kontaktpunktā:
http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/contact-points/info-points_en.pdf

Taču, ja vēlaties, tad deklarāciju varat iesniegt vienotajā kontaktpunktā, kas paredzēts Direktīvā 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū¹⁰. Ar šā kontaktpunkta starpniecību jūs varat nokārtot visas procedūras un formalitātes, kas nepieciešamas tam, lai ar jūsu profesiju varētu nodarboties uzņēmējā dalībvalstī, ieskaitot deklarācijas iesniegšanu. Šis vienotais kontaktpunkts dalībvalstīs tiks ieviests no 2009. gada 28. decembra.

18) Kāda informācija jāsniedz deklarācijā?

Obligāti jānorāda jūsu uzvārds, vārds, kontaktinformācija (adrese, telefons, e-pasts u. c.), pilsonība, profesija, kurai jūs esat kvalificēts dalībvalstī, kurā jums ir likumīgs statuss, un profesija, ar kuru jūs vēlaties nodarboties uzņēmējā dalībvalstī.

Jums jāsniedz informācija arī par aizsardzību, kas uz jums attiecas profesionālās atbildības jomā: piem., apdrošināšanas sabiedrības nosaukums, līguma numurs.

Lai atvieglotu jūsu pieprasījuma izskatīšanu, jūs varat norādīt arī to, vai tā ir pirmā reize, kad jūs sniežat pakalpojumus attiecīgās dalībvalsts teritorijā, vai arī notiek gadskārtējā pagarināšana.

19) Kādu informāciju jums nevar pieprasīt?

Uzņēmēja dalībvalsts nekādā gadījumā nevar prasīt, lai jūs deklarācijā norādāt pakalpojumu sniegšanas vietu un/vai laiku, un/vai ilgumu tās teritorijā, vai arī gadījumā, ja jūs uzņēmējā dalībvalstī esat kopā ar klientu grupu, — šīs grupas dalībnieku skaitu. Tā nevar arī prasīt, lai jūs norādāt kādu adresi uzņēmējā dalībvalstī.

20) Kādus dokumentus jums var prasīt iesniegt kopā ar deklarāciju?

Uzņēmēja dalībvalsts var prasīt, lai jūs deklarācijai pievienojat turpmāk minētos dokumentus, pirms sniežat pakalpojumu pirmo reizi vai gadījumā, ja notiek izmaiņas saistībā ar situāciju, kuru raksturo viens no šiem dokumentiem.

- **Pierādījums par pilsonību.**

- **Dokuments, kas pierāda, ka jums ir likumīgs statuss kādā dalībvalstī un ka jums nav noteikts nekāds aizliegums, pat ne pagaidu, nodarboties ar attiecīgo profesiju.**

¹⁰ Katrai dalībvalstij jāizlemj, vai tā vēlas izmantot šo līdzekli attiecība uz veselības aprūpē strādājošiem darbiniekiem un speciālistiem (izņemot veterinārārstus), jo Direktīva 2006/123/EK uz tiem neattiecas.

Likumīgu statusu apliecinājošu dokumentu piemērs: ja dalībvalstī, kurā jums ir likumīgs statuss, attiecīgā profesija tiek reglamentēta — kompetentās iestādes vai kompetentās profesionālās apvienības izsniegts apstiprinājums, profesionālās licences kopija; ja dalībvalstī, kurā jums ir likumīgs statuss, attiecīgā profesija netiek reglamentēta — profesionālās licences kopija, izraksts no komercreģistra, profesionālās apvienības izdots sertifikāts, darba devēja izdota izziņa, kam pievienota izziņa par sociālās apdrošināšanas maksājumiem vai izziņa par nodokļu maksājumiem.

Ir nepieciešams, lai dokumentā būtu skaidri norādīta attiecīgā profesija.

Ja iesniegtais dokuments neļauj noteikt, vai jums ir vai nav noteikts pagaidu vai galīgs aizliegums nodarboties ar konkrēto profesiju, tad būs jāiesniedz vēl viens dokuments, kas apliecina, ka nav noteikts pagaidu aizliegums.

Piemērs: izraksts no tiesu reģistra, tiesu vai policijas iestādes sertifikāts u. c.

- Pierādījums par jūsu profesionālo kvalifikāciju.

Runa ir par kvalifikāciju, kura dod jums tiesības nodarboties ar konkrēto profesiju, ja tā tiek reglamentēta dalībvalstī, kurā jūs šo kvalifikāciju esat ieguvis, vai arī vienkārši par jūsu profesionālo pieredzi. Ja profesija netiek reglamentēta, tad runa ir par kvalifikāciju, kas apstiprina apmācību, ar kuru jūs esat sagatavots šai profesijai, vai gadījumā, ja nav nekādas kvalifikācijas, — par jūsu profesionālo pieredzi (skat. nākamo ievilkumu).

- Pierādījums, ka jūs esat nodarbojies ar attiecīgo profesiju vismaz divus gadus pēdējo desmit gadu laikā, ja ne profesija, ne apmācība šajā profesijā netiek reglamentētas dalībvalstī, kurā jums ir likumīgs statuss (skat. 9. un 12. jautājumu). Jūs to varat pierādīt jebkādā veidā: ar darba devēja apliecinājumu, izziņu par nodokļu maksājumiem u. c.

- Pierādījums, ka jums nekad nav piespriests kriminālsods, ja jūs nodarbojaties ar profesiju drošības jomā (piemēram, kā drošības darbinieks privātu uzņēmumā) un ja uzņēmēja dalībvalsts tādu pašu prasību izvirza arī saviem pilsoņiem.

21) Vai uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde var prasīt, lai jūs iesniedzat oriģinālos dokumentus vai apstiprinātas kopijas?

Uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde nevar prasīt, lai jūs iesniedzat oriģinālos dokumentus, taču tā var prasīt iesniegt tādu dokumentu apstiprinātas kopijas kā profesionālās kvalifikācijas apliecinājumi un dokumenti, kas apstiprina jūsu profesionālo pieredzi.

Ja jūs nevarat iesniegt viena vai vairāku šādu dokumentu apstiprinātas kopijas, tad kompetentajai iestādei ir pašai jāpārbauda dokumenta autentiskums tās dalībvalsts kompetentajā iestādē, kurā jums ir likumīgs statuss.

22) Vai dokumentiem jābūt iztulkotiem un vai tulkojumiem jābūt apliecinātiem?

Uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde dokumentu tulkojumu var pieprasīt tikai tad, ja tas patiešām vajadzīgs jūsu lietas izskatīšanai.

Apstiprinātu tulkojumu var pieprasīt tikai svarīgākajiem dokumentiem.

Piemērs: profesionālās kvalifikācijas, sertifikāti, kas attiecas uz profesionālo pieredzi.

Tomēr tad, ja jūs esat ārsts, vispārējās aprūpes māsa, zobārsts, vecmāte, veterinārārsts, farmaceits vai arhitekts, kam kvalifikācija minēta Direktīvas 2005/36/EK V pielikumā, jūsu profesionālās kvalifikācijas dokumenta apstiprinātu tulkojumu var pieprasīt tikai tiktāl, ciktāl tas vajadzīgs jūsu atzīšanas pieprasījuma izskatīšanai. Kompetentā iestāde var viegli pārliecināties, vai jūsu kvalifikācijas nosaukums atbilst pielikumā minētajam nosaukumam.

Uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde apstiprinātu tulkojumu nevar pieprasīt arī tādiem tipveida dokumentiem kā identitātes apliecības, pases u. c.

Jūs jebkurā gadījumā varat prasīt, lai jūsu tulkojumus apstiprina kāda jūsu izcelsmes valsts vai uzņēmējas valsts kompetentā iestāde. Uzņēmējas dalībvalsts iestādei jebkurā gadījumā ir pienākums pieņemt tulkojumus, ko apstiprinājusi kāda jūsu izcelsmes valsts kompetentā iestāde.

A.2 Vispārējā sistēma

23) Cik ilgā laikā pēc deklarācijas iesniegšanas jūs drīkstat sākt savu darbību?

Savu darbību uzņēmējas valsts teritorijā jūs varat sākt nekavējoties — jums nav jāgaida, kamēr uzņēmēja valsts jums to atļauj (ar nosacījumu, ka uz jums neattiecas speciālā sistēma, skat. A.3 punktu).

A.3 Speciālā sistēma, kas piemērojama tad, ja jūsu profesija ir saistīta ar risku veselības vai sabiedriskās drošības jomā

24) Vai atbilde uz 23. jautājumu attiecas uz visiem gadījumiem?

Ja profesija, ar kuru jūs vēlaties nodarboties, ir saistīta ar risku veselībai vai sabiedriskajai drošībai, attiecīgā uzņēmējas valsts iestāde var veikt jūsu kvalifikācijas pārbaudi, un tas var aizkavēt brīdi, kad varēsiet sākt savu darbību.

25) Par kādām profesijām, kas rada risku veselības vai sabiedriskās drošības jomā, ir runa?

Jūs varat vērsties uzņēmējas dalībvalsts kontaktpunktā, lai noskaidrotu, kuras profesijas šajā dalībvalstī ir noteiktas par tādām, kas rada risku veselības vai sabiedriskās drošības jomā.

http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/contact-points/info-points_en.pdf

26) Vai tas attiecas uz nozaru profesijām?

Speciālo sistēmu dalībvalstis nevar piemērot ārstiem, vispārējās aprūpes māsām, zobārstiem, veterinārārstiem, vecmātēm, farmaceitiem un arhitektiem, ja uz viņiem attiecas automātiskā atzīšana saskaņā ar uzņēmējdarbības brīvības režīmu (skat. 42.–45. jautājumu). Viņi var sākt savu darbību uzreiz (skat. A.2 punktu, 23. jautājumu).

1. piemērs: uz ārstu no Portugāles, kam ir diploms „Carta de Curso de licenciatura em medicina”, attiecas automātiskā atzīšana, un viņam tādēļ nevar veikt kvalifikācijas pārbaudi.

2. piemērs: uz arhitektu, kura kvalifikācija nav saistīta ar izglītību, kas atbilst Direktīvai 2005/36/EK, neattiecas automātiskā atzīšana, un viņam tādēļ var veikt viņa kvalifikācijas pārbaudi.

27) Vai pārbaudes tiek veiktas sistemātiski?

Nē, jūsu kvalifikāciju pārbauda tikai pirmajā reizē, kad jūs pārceļaties uz uzņēmēju dalībvalsti, lai tur sniegtu kādu pakalpojumu.

Piemērs: jūs esat fizioterapeits no Spānijas, kas 2002. gadā Francijā nostrādājis četrus mēnešus pēc tam, kad jums šajā valstī atzīta jūsu Spānijas kvalifikācija, un vēlaties no jauna strādāt Francijā uz ierobežotu laiku: jūsu kvalifikāciju nedrīkst pārbaudīt, jo tā pārbaudīta jau 2002. gadā.

28) Vai gadījumā, ja tiek pārbaudīta jūsu kvalifikācija, jums ir jāiesniedz papildu informācija un/vai dokumenti?

Iestāde, kuras uzdevums ir pārbaudīt jūsu kvalifikāciju, var prasīt, lai jūs sniegtat šādu informāciju par savu kvalifikāciju: kopējais apmācības ilgums, apgūtie jautājumi un tas, kādā proporcijā tie apgūti, kā arī teorētiskās un praktiskās apmācības attiecīgās daļas. Tā var arī lūgt sniegt informāciju attiecībā uz jūsu profesionālo pieredzi, jūsu profesionālo turpmāko apmācību, semināriem un cita veida apmācību, ko esat apguvis papildus savai sākotnējai apmācībai.

Šāda veida informācijas sniegšana ir jūsu interesēs, jo tā var atvieglot jūsu kvalifikācijas pārbaudi un ļaut jums izvairīties no papildu pārbaudēm (skat. 30. jautājumu).

Ja jūs šādu informāciju nesniedzat, tad šai iestādei tik un tā ir pienākums pieņemt lēmumu, taču tā to darīs, pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju.

29) Kādu lēmumu var pieņemt kompetentā iestāde?

Ir vairākas iespējas.

- Kompetentā iestāde, izskatījusi jūsu lietu, var nolemt nepārbaudīt jūsu kvalifikāciju.

Piemērs: kompetentā iestāde jau ir pārbaudījusi līdzīgas kvalifikācijas un uzskata, ka tie, kam ir šāda kvalifikācija, nevar nodarīt nopietnu kaitējumu veselībai vai pakalpojuma saņēmēja drošībai.

Kompetentā iestāde, izskatījusi jūsu lietu, var nolemt pārbaudīt jūsu kvalifikāciju un pēc šīs pārbaudes atļaut sniegt attiecīgos pakalpojumus vai arī aizliegt tos sniegt. (Piemērs: jums ir aizliegts nodarboties ar savu profesiju valstī, kurā jūs dzīvojat) vai arī noteikt papildu pasākumus (skat. 30. jautājumu).

Ja tā jums nosaka papildu pasākumus, tad tikai pēc šiem pasākumiem varēsiet uzzināt iestādes galīgo lēmumu, proti, vai nu ļaut sniegt attiecīgos pakalpojumus (sekmīga iznākuma gadījumā), vai arī aizliegt (neveiksmīga iznākuma gadījumā).

Ja jūs nodarbojaties ar kādu profesiju amatniecības, tirdzniecības vai rūpniecības jomā un ja šī profesija rada noteiktu risku veselībai vai sabiedrības drošībai, tad kompetentā iestāde var pārbaudīt, vai jums ir vajadzīgais profesionālās pieredzes gadu skaits, kas nepieciešams, lai saņemtu automātisko atzīšanu saskaņā ar uzņēmējdarbības brīvības režīmu (skat. 45.–47. jautājumu). Attiecīgā gadījumā tai ir jums jādod atļauja sniegt pakalpojumus. Nav iespējama nekāda papildu pārbaude, un jums nevar noteikt nekādus papildu pasākumus.

30) Kādu papildu pasākumu jums var noteikt kompetentā iestāde un kādos gadījumos?

Kompetentā iestāde jums var noteikt papildu pasākumus, ja pastāv būtiskas atšķirības starp jūsu apmācību un uzņēmējas dalībvalsts apmācību un ja šīs atšķirības ir tādas, ka var kaitēt pakalpojuma saņēmēju veselībai vai drošībai.

Pirms papildu pasākumu noteikšanas tai ir jāpārbauda, vai jūsu profesionālā pieredze, turpmākā apmācība un papildu apmācība, kuru jūs varētu būt apguvis, var šīs atšķirības novērst. Tomēr šādu pārbaudi pirms sava lēmuma pieņemšanas tā varēs veikt tikai tad, ja jūs tai būsiet nosūtījis šāda veida informāciju.

Ja brīdī, kad tā pieņēmusi lēmumu jums noteikt papildu pasākumus, kompetentās iestādes rīcībā šāda informācija nav bijusi, tad tai ir vispirms jādod jums iespēja pierādīt, ka esat trūkstošās zināšanas ieguvis ar šīs profesionālās pieredzes vai turpmākās apmācības palīdzību vai ar papildu apmācības palīdzību.

Ja jūs to šādi nevarat pierādīt, tad kompetentā iestāde var jums noteikt piemērotības testu vai ļoti īsu stažēšanos.

Neveiksmīga iznākuma gadījumā jums jābūt iespējai nokārtot testu vai no jauna stažēties.

31) Kādā termiņā kompetentajai iestādei ir jāpieņem lēmums?

Vislabākajā gadījumā lēmums jums ļaut sniegt pakalpojumus vai to aizliegt vai arī jums noteikt papildu pasākumus tiks pieņemts viena mēneša laikā pēc deklarācijas un pievienoto dokumentu saņemšanas (ja jūsu lietas izskatīšanā nerodas nekādas problēmas), bet sliktākajā gadījumā — četrus mēnešu laikā pēc deklarācijas un pievienoto dokumentu saņemšanas (ja jūsu lietas izskatīšanā rodas noteiktas problēmas).

Ja kompetentā iestāde nolemj jums noteikt papildu pasākumus, tad galīgo lēmumu jūs uzzināsit tikai pēc tam, kad jums būs veikti šie pasākumi, un termiņš tādēļ būs ilgāks. Papildu pasākumi jāveic tā mēneša laikā, kas seko pēc lēmuma par to piemērošanu.

Tāpēc tad, ja jums tiek piemēroti papildu pasākumi un ja jūs tos sekmīgi izpildāt, attiecīgos pakalpojumus jūs vislabākajā gadījumā varēsiet sniegt divu mēnešu laikā pēc tam, kad kompetentā iestāde būs saņēmusi deklarāciju un pievienotos dokumentus (ja jūsu lietas izskatīšanā nerodas nekādas problēmas), bet sliktākajā gadījumā — piecu mēnešu laikā pēc tam, kad kompetentā iestāde būs saņēmusi deklarāciju un pievienotos dokumentus (ja jūsu lietas izskatīšanā rodas noteiktas problēmas).

Plašāku informāciju par šiem termiņiem jūs varēsiet atrast Rīcības kodeksā (skat. jo īpaši kodeksa 8. punktu). http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/future_en.htm#docs

32) Kas notiek, ja kompetentā iestāde nereaģē noteiktajā termiņā?

Ja jūs atbilstat nosacījumiem tam, lai uz jums attiektos direktīvas noteikumi attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas brīvību (skat. 14. jautājumu), un ja kompetentā iestāde nereaģē noteiktajā termiņā, tad pēc šā termiņa beigām jūs varat attiecīgos pakalpojumus sniegt uzņēmējas dalībvalsts teritorijā.

A.4 Darbības veikšanas noteikumi

33) Kādi noteikumi jums jāievēro, veicot savu darbību?

Jums ir jāievēro profesionālā rakstura rīcības noteikumi tiešā saskaņā ar profesionālajām kvalifikācijām, kas ir spēkā uzņēmējā dalībvalstī, piemēram, noteikumi attiecībā uz profesionālo pienākumu nepildīšanu, attiecīgajā jomā piemērojami disciplinārie nosacījumi utt.

34) No kādu noteikumu pildīšanas jūs esat atbrīvots?

Tie ir šādi noteikumi:

- atļauja un reģistrācija kādā profesionālā organizācijā vai pievienošanās šādai organizācijai, tomēr var būt paredzēta pagaidu reģistrācija vai cits veids, ja vien tas neaizkavē vai nesarežģī jūsu pakalpojumu sniegšanu. Jums šāda reģistrācija nav jāveic, bet attiecīgā gadījumā to veic uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes;

- reģistrācija kādā sociālās drošības struktūrā: tomēr jums šāda struktūra ir iepriekš jāinformē par jūsu pakalpojumu sniegšanu — steidzamības gadījumā to var darīt vēlāk.

B. STATUSS

Kad jūs esat ieguvis statusu kādā citā dalībvalstī, lai nodarbotos ar reglamentētu profesiju, jums tiks veikta jūsu kvalifikācijas pārbaude. Jums būs jānokārto arī noteikts skaits formalitāšu un būs jāievēro noteikta procedūra. Turpmāko jautājumu mērķis ir paskaidrot, kādas ir šīs formalitātes un kādas ir jūsu tiesības saistībā ar šo atzīšanas procedūru.

B.1 Visām profesijām kopīgie aspekti

35) Kur vērsties, lai iesniegtu atzīšanas pieteikumu?

Norādīt, kur iesniegt jūsu pieteikumu, kā arī sniegt informāciju par procedūru, kas jāievēro, varēs kontaktpunkts (http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/contact-points/info-points_en.pdf).

Taču, ja vēlaties, tad savu atzīšanas pieteikumu varat iesniegt vienotajā kontaktpunktā, kas paredzēts Direktīvā 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū¹¹. Ar šā kontaktpunkta starpniecību jūs varat nokārtot visas procedūras un formalitātes,

¹¹ Katrai dalībvalstij jāizlemj, vai tā vēlas izmantot šo līdzekli attiecība uz veselības aprūpē strādājošiem darbiniekiem un speciālistiem (izņemot veterinārārstus), jo Direktīva 2006/123/EK uz tiem neattiecas.

ieskaitot atzīšanas pieteikuma iesniegšanu, kas nepieciešamas tam, lai ar savu profesiju jūs varētu nodarboties uzņēmējā dalībvalstī. Šis vienotais kontaktpunkts dalībvalstīs tiks ieviests no 2009. gada 28. decembra.

36) Kādus dokumentus var prasīt iesniegt tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā jūs vēlaties strādāt?

36. a. Dokumenti, kas attiecas uz visām profesijām

Tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā jūs vēlaties nodarboties ar profesionālo darbību, var prasīt, lai jūs iesniedzat šādus dokumentus:

- **pierādījumu par jūsu pilsonību**, piemēram, identitātes kartes kopiju;

- **pierādījumu, ka jums ir profesionālās kompetences apliecinājums vai dokuments par apmācību**, ar kuru jūs sagatavo vai dod piekļuvi konkrētajai profesijai (piemēram, atestāts vai šāda dokumenta kopija), tomēr to jums nevarēs prasīt, ja jūs atbilstat nosacījumiem, kas nepieciešami, lai piemērotu automātisko atzīšanu, pamatojoties tikai uz profesionālo pieredzi vien (skat. 47.–49. punktu).

- **pierādījumu par jūsu profesionālo pieredzi**, ja jūsu kvalifikācija iegūta kādā trešā valstī un ja šo kvalifikāciju jau ir atzinusi cita dalībvalsts — šādā gadījumā tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā jūs vēlaties nodarboties ar profesionālo darbību, varēs prasīt sertifikātu, ko izsniegusi dalībvalsts, kura atzinusi jūsu kvalifikāciju, apliecinot, ka jūs tiešām esat ar šo profesiju tās teritorijā nodarbojies vismaz trīs gadus (skat. 6. jautājumu);

- ja tas pats tiek prasīts no attiecīgās valsts pilsoņiem:

• **pierādījumu par jūsu godprātību, morālo stāju vai to, ka neesat maksātnespējīgs**, vai vismaz par to, ka jums nav apturēta, nedz aizliegta attiecīgās profesijas veikšana profesionālo pienākumu nepildīšanas dēļ vai kriminālnozieģuma dēļ;

• **veselības stāvokļa atbilstības sertifikātu**, kuru izsniegusi kompetentā iestāde, kas var būt ārpus valsts sociālās drošības sistēmas strādājošs ārsts (atkarībā no vajadzīgā sertifikāta — ģimenes ārsts vai ārsts speciālists);

- **pierādījumu par jūsu finansiālo stāvokli, kā arī par apdrošināšanu**;

36. b. Dokumenti, kas attiecas uz nozaru profesijām

Tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā jūs vēlaties nodarboties ar profesionālo darbību, var prasīt:

• **„atbilstības” sertifikātu**: runa ir par izcelsmes dalībvalsts izdotu sertifikātu, kas apliecina, ka jūsu kvalifikācija tiešām ir minēta direktīvā;

- **sertifikātu par nosaukuma maiņu** (izņemot arhitektiem): tas nepieciešams tad, ja nosaukums jūsu kvalifikācijai, kas atbilst minimālajām apmācības prasībām, neatbilst tam, kas minēts attiecīgajā direktīvas pielikumā;

- **apliecinājumu par vismaz vienu gadu ilgu profesionālo praksi**, ja esat vecmāte, kas apguvusi vispārējās aprūpes māsas apmācību, kurai sekojusi 18 mēnešus ilga vecmātes apmācība, vai **apliecinājumu par vismaz divus gadus ilgu profesionālo praksi**, ja esat apguvusi vismaz trīs gadus ilgu vecmātes apmācību, kuras uzsākšanai nav vajadzīgs diploms, sertifikāts vai kādi citi dokumenti, kas ļauj sākt mācības universitātēs vai augstākās izglītības iestādēs;

- **izcelsmes dalībvalsts apliecinājums par attiecīgās profesijas faktisku un likumīgu veikšanu (parasti vismaz trīs secīgus gadus to piecu gadu laikā, kas ir pirms apliecinājuma izsniegšanas):**

- ja esat ārsts, vispārējās aprūpes māsa, zobārsts, veterinārārsts, vecmāte vai farmaceits, kas savu kvalifikāciju ieguvis pirms atskaites datuma, kurš minēts direktīvas V pielikumā, un ja jūsu kvalifikācija neatbilst noteiktajām minimālajām apmācības prasībām, kā arī citās konkrētās situācijās, kas paredzētas direktīvā (piemēram, apmācības dokumenti, kas iegūti bijušajā Dienvidslāvijā, vai medicīniskās apmācības diplomi stomatoloģijā, kuri iegūti noteiktās dalībvalstīs, attiecībā uz zobārsta kvalifikācijas atzīšanu).

- ja esat arhitekts, kam nav kvalifikācijas, kas minēta V pielikumā vai arī VI pielikumā, kā arī citās konkrētās situācijās, kas paredzētas direktīvā (piemēram, apmācības dokumenti, kas iegūti bijušajā Dienvidslāvijā); noteiktos gadījumos apliecinājumā jābūt arī precizētam, ka tiesības uz arhitekta profesionālo kvalifikāciju izcelsmes valstī jums bijušas pirms datuma, kas direktīvā noteikts atkarībā no konkrētās dalībvalsts.

36.c. Dokumenti, kas attiecas uz amatniecības, rūpniecības un tirdzniecības profesijām

Tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā jūs vēlaties nodarboties ar profesionālo darbību, var prasīt:

- **izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes izsniegtu apliecinājumu, kurā norādīts attiecīgās darbības veids un tas, cik ilgi jūs ar to esat nodarbojies;**

- noteiktos gadījumos var prasīt arī **pierādījumu par jūsu apmācību.**

36.d. Dokumenti, kas attiecas uz vispārējās sistēmas profesijām

Tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā jūs vēlaties nodarboties ar profesionālo darbību, var prasīt:

- **pierādījumu, ka jums ir vismaz divu gadu profesionālā pieredze konkrētajā profesijā:** šādu pierādījumu var prasīt tad, ja jūsu izcelsmes dalībvalstī ne attiecīgā profesija, ne apmācība netiek reglamentētas, bet profesija tiek reglamentēta uzņēmējā dalībvalstī (skat. 9. un 12. jautājumu), un ir jāņem vērā visi dokumenti; tādējādi jums nav pienākuma iesniegt kādas kompetentas iestādes izdotu sertifikātu, bet uzņēmējai dalībvalstij ir jāpieņem, piemēram, algas lapas vai darba devēja apliecinājumi, tomēr ir svarīgi, lai attiecīgajā dokumentā tiktu skaidri noteikta jūsu profesionālā darbība;
- **informāciju par jūsu apmācību,** taču tikai tādā mērā, kādā tas vajadzīgs, lai noteiktu, vai nevarētu pastāvēt būtiskas atšķirības, salīdzinot ar konkrētajā valstī noteikto apmācību; parasti pietiks, ja iesniegsiet šādu informāciju: informāciju par kopējo apmācības ilgumu, apgūtajiem priekšmetiem un to, kādā proporcija tie apgūti, kā arī, ja vajadzīgs, teorētiskās un praktiskās apmācības attiecīgās daļas.

37) Vai jūs pēc savas ierosmes varat iesniegt papildu dokumentus un vai tas ir vēlams?

Ja jūsu profesija pieder vispārējai sistēmai, tad jūsu interesēs ir kompetentajai iestādei iesniegt pēc iespējas vairāk informācijas par šādām jomām: profesionālā pieredze, turpmākā profesionālā apmācība, semināri un cita veida apmācība, kas apgūta papildus sākotnējai apmācībai. Tas var atvieglot jūsu kvalifikācijas atzīšanu un cita starpā var ļaut jums pilnībā vai daļēji izvairīties no tā, ka pirms jūsu kvalifikācijas atzīšanas jānokārto atbilstības tests, vai no adaptācijas stažēšanās (skat. 51. un 52. jautājumu).

Ja jūs šādu informāciju nesniedzat, tad šai iestādei tik un tā ir pienākums pieņemt lēmumu, taču tā to darīs, pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju.

38) Vai kompetentā iestāde var prasīt, lai jūs iesniedzat oriģinālos dokumentus vai arī apstiprinātas kopijas?

Uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde nevar prasīt, lai jūs iesniedzat oriģinālos dokumentus, taču tā var prasīt iesniegt tādu dokumentu apstiprinātas kopijas kā profesionālās kvalifikācijas apliecinājumi un dokumenti, kas apstiprina jūsu profesionālo pieredzi.

Ja jūs nevarat iesniegt viena vai vairāku šādu dokumentu apstiprinātas kopijas, tad kompetentajai iestādei ir pašai jāpārbauda dokumenta autentiskums tās dalībvalsts kompetentajā iestādē, kurā jums ir likumīgs statuss.

39) Vai dokumenti ir jāiztulko?

Uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde dokumentu tulkojumu var pieprasīt tikai tad, ja tas patiešām vajadzīgs jūsu atzīšanas pieteikuma izskatīšanai.

Apstiprinātu tulkojumu var pieprasīt tikai svarīgākajiem dokumentiem.

Piemērs: profesionālās kvalifikācijas, sertifikāti, kas attiecas uz profesionālo pieredzi.

Tomēr tad, ja jūs esat ārsts, vispārējās aprūpes māsa, zobārsts, vecmāte, veterinārārsts, farmaceits vai arhitekts, kam kvalifikācija minēta Direktīvas 2005/36/EK V pielikumā, jūsu profesionālās kvalifikācijas dokumenta apstiprinātu tulkojumu var pieprasīt tikai tiktāl, ciktāl tas vajadzīgs jūsu atzīšanas pieprasījuma izskatīšanai. Kompetentā iestāde var viegli pārliecināties, vai jūsu kvalifikācijas nosaukums atbilst pielikumā minētajam nosaukumam.

Uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde apstiprinātu tulkojumu nevar pieprasīt arī tādiem tipveida dokumentiem kā personas apliecības, pases u. c.

Jūs jebkurā gadījumā varat prasīt, lai jūsu tulkojumus apstiprina kāda jūsu izcelsmes valsts vai uzņēmējas valsts kompetentā iestāde. Uzņēmējas dalībvalsts iestādei jebkurā gadījumā ir pienākums pieņemt tulkojumus, ko apstiprinājusi kāda jūsu izcelsmes valsts kompetentā iestāde.

40) Kādā termiņā jāizskata jūsu atzīšanas pieteikums?

Pirmkārt, uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde viena mēneša laikā no jūsu lietas saņemšanas apstiprina, ka tā ir saņemta, un attiecīgā gadījumā jūs informē par visiem trūkstošajiem dokumentiem.

Kompetentajai iestādei ir jāpieņem pienācīgi pamatots lēmums visīsākajā laikā pēc visu dokumentu iesniegšanas, bet ne vēlāk kā trīs mēnešu laikā tajos gadījumos, uz kuriem attiecas automatiskās atzīšanas sistēma (skat. 42.–45. jautājumu), un ne vēlāk kā četrus mēnešu laikā tajos gadījumos, uz kuriem attiecas diplomu atzīšanas vispārējā sistēma (skat. 49.–60. jautājumu) un profesionālās pieredzes automatiskās atzīšanas sistēma (skat. 46.–48. jautājumu). Attiecībā uz termiņa neievērošanas gadījumiem skat. 63. jautājumu.

41) Kādas ir jūsu tiesības, ja jums piešķir atzīšanu?

Atzīšana dod jums tiesības nodarboties ar attiecīgo profesiju. Jūs tādējādi ar savu profesiju varat nodarboties saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus piemēro uzņēmējas dalībvalsts pilsoņiem. Uzņēmējā dalībvalstī uz jums attieksies tādi paši (normatīvie, administratīvie un ētikas) noteikumi, kādi attiecas uz uzņēmējas dalībvalsts pilsoņiem. Jums cita starpā būs jāievēro attiecīgās profesijas darbības joma uzņēmējā dalībvalstī. Gadījumā, ja jūs ar savu profesiju nodarbosieties kā algots darbinieks, jums būs tiesības pieteikties uz darba piedāvājumiem, kas izsludināti uzņēmējā dalībvalstī, un piedalīties šajā valstī pastāvošajās atlases procedūrās (intervijas, pieteikuma dokumentu izskatīšana, konkurss u. c.) tāpat, kā to dara tie, kuriem ir šīs valsts diplomu.

B. 2 Nozaru profesijas

Runa ir par profesijām, kurām minimālās apmācības prasības ir saskaņotas Kopienas līmenī: ārsts, vispārējās aprūpes māsa, zobārsts, veterinārārsts, vecmāte, farmaceits vai arhitekts.

42) Kā notiek jūsu pieteikuma izskatīšana?

Uz jūsu kvalifikāciju principā var attiekties diplomu automātiskās atzīšanas sistēma (skat. 43. un 44. jautājumu). Tas nozīmē, ka uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde šādā gadījumā nevar pārbaudīt jūsu apmācību un tātad nevar jums pieprasīt dokumentus, kurā būtu aprakstīts apgūtās apmācības saturs.

Ja jums ir kvalifikācija, kas iegūta kādā trešā valstī, kura nav ES dalībvalsts, bet ko jau ir pirmo reizi atzinusi kāda dalībvalsts, un ja šī dalībvalsts ir apstiprinājusi, ka jūs ar attiecīgo profesiju tās teritorijā esat nodarbojies vismaz trīs gadus, jūsu kvalifikācijas atzīšana nav automātiska, bet notiek, pamatojoties uz diplomu atzīšanas vispārējo sistēmu (skat. 45. un 49.–60. jautājumu).

43) Kādi nosacījumi jums jāizpilda, lai uz jums attiektos automātiskā atzīšana?

- **Ārsts, vispārējās aprūpes māsa, zobārsts, veterinārārsts un farmaceits**

Jums jābūt kvalifikācijai, kas attiecīgajai dalībvalstij minēta Direktīvas 2005/36/EK V pielikumā (tas ir, izglītības dokuments un, iespējams, tai pievienots sertifikāts). Šai kvalifikācijai jāapstiprina apmācība saskaņā ar minimālajām apmācības prasībām, kas noteiktas ar Direktīvu 2005/36/EK. Tā parasti ir tad, ja jūsu apmācība ir sākusies pēc atskaites datuma, kas direktīvas V pielikumā minēts attiecīgajai kvalifikācijai un dalībvalstij.

Piemērs: jūs esat ārsts no Itālijas, kam ir izglītības dokuments „Attestato di formazione specifica in medicina generale” un kas šo kvalifikāciju ieguvis pēc 1994. gada 31. decembra (skat. V pielikuma 5.1.4. punktu); šāds dokuments apstiprina apmācību, kas atbilst direktīvai, un uz jums tādēļ attiecas automātiskā atzīšana.

- **Vecmāte**

Jums jābūt kvalifikācijai, kas attiecīgajai dalībvalstij minēta Direktīvas 2005/36/EK V pielikumā (tas ir, izglītības dokuments un, iespējams, tai pievienots sertifikāts). Šai kvalifikācijai jāapstiprina apmācība saskaņā ar minimālajām apmācības prasībām, kas noteiktas ar Direktīvu 2005/36/EK. Tā parasti ir tad, ja jūsu apmācība ir sākusies pēc

atskaites datuma, kas direktīvas V pielikumā minēts attiecīgajai kvalifikācijai un dalībvalstij.

Atkarībā no apmācības, ko jūs esat apguvusi, automātiskā atzīšana uz jums var vai nu attiekties, vai ne.

Piemēram, ja jūs esat apguvusi pilna laika vecmātes apmācību, kas ilgusi vismaz divus gadus vai 3600 stundas un kuru var sākt, ja ir vispārējās aprūpes māsas kvalifikācija, tad uz jums attiecas automātiskā atzīšana.

Savukārt tad, ja esat apguvusi vispārējās aprūpes māsas apmācību, kurai sekojusi 18 mēnešus ilga vecmātes apmācība, automātiskā atzīšana uz jums attiecas tikai tad, ja ar šo profesiju esat nodarbojies vismaz vienu gadu.

Visbeidzot, ja jūs esat apguvusi vismaz trīs gadus ilgu vecmātes apmācību, kuras uzsākšana nav saistīta ar nosacījumu, ka jābūt diplomam, sertifikātam vai citiem dokumentiem, kas ļauj sākt mācības universitātēs vai augstākās izglītības iestādēs, automātiskā atzīšana uz jums attiecas tikai tad, ja jūs ar šo profesiju esat nodarbojies vismaz divus gadus.

- **Arhitekts**

Atkarībā no apmācības, ko jūs esat apguvis, automātiskā atzīšana uz jums var vai nu attiekties, vai ne.

Lai uz jums attiektos automātiskā atzīšana, jums jābūt kvalifikācijai, kas attiecīgajai dalībvalstij minēta Direktīvas 2005/36/EK V pielikumā (tas ir, izglītības dokuments un, iespējams, tai pievienots sertifikāts). Šai kvalifikācijai jāapstiprina apmācība saskaņā ar minimālajām apmācības prasībām, kas noteiktas ar Direktīvu 2005/36/EK. Tā parasti ir tad, ja jūsu apmācība ir ne agrāk kā tā akadēmiskā atskaites gada laikā, kas direktīvas V pielikumā minēts attiecīgajai kvalifikācijai un dalībvalstij.

Piemērs: ja jūs esat arhitekts no Spānijas, kam ir apmācības dokuments „Título oficial de arquitecto”, kurš saņemts no „Universidad Europea de Madrid”, un ja jūs savu apmācību esat sācis ne agrāk kā 1998./1999. akadēmiskā gada laikā (skat. V pielikuma 5.1.7. punktu), uz jums var attiekties automātiskā atzīšana.

Savukārt tad, ja esat arhitekts no Itālijas, kam ir apmācības dokuments „Laurea specialistica in architettura”, kas saņemts no „Politecnico di Bari”, un ja jūs savu apmācību esat sācis ne agrāk kā 1999./2000. akadēmiskā gada laikā, taču vēl neesat saņēmis „Diploma di abilitazione all'esercizio indipendente della professione”, kurš Itālijā nepieciešams papildus apmācības dokumentam (skat. V pielikuma 5.1.7. punktu), automātiskā atzīšana uz jums neattiecas.

44) Vai uz jums attiecas automātiskā atzīšana, ja jūs savu kvalifikāciju esat saņēmis pirms jūsu valsts pievienošanās Eiropas Savienībai?

- **Ārsts, vispārējās aprūpes māsa, zobārsts, veterinārārsts, vecmāte un farmaceits**

Ja jūsu kvalifikācija apstiprina apmācību, kas sāka pirms atskaites datuma, kurš direktīvas V pielikumā minēts attiecīgajai kvalifikācijai un dalībvalstij (*piemērs: 2004. gada 1. maijs vispārējās aprūpes mātai – V pielikuma 5.2.2. punkts u. c.*), un ja šī apmācība neatbilst minimālajām apmācības prasībām, automātiskā atzīšana uz jums tomēr attiecas, ja ar izcelsmes valsts izdota apliecinājuma palīdzību varat pierādīt, ka ar attiecīgo profesiju esat faktiski un likumīgi nodarbojies vismaz trīs secīgus gadus to piecu gadu laikā, kas ir pirms apliecinājuma izdošanas. Tāpat arī tad, ja uz jūsu kvalifikāciju attiecas noteikumi par īpašām tiesībām, kas iegūtas attiecībā uz profesijām, uz kurām attiecas direktīva (piemēram, kvalifikācijas, kas iegūtas bijušajā Dienvidslāvijā vai bijušajā VDR utt.), jums būs jāizpilda nosacījumi, kas nepieciešami profesionālās pieredzes jomā, un jāiesniedz pamatojoši apliecinājumi, lai uz jūsu kvalifikāciju attiektos automātiskā atzīšana.

- **Arhitekts**

Ja jūsu kvalifikācija apstiprina apmācību, kas sāka pirms akadēmiskā atskaites gada, kurš direktīvas V pielikumā minēts attiecīgajai kvalifikācijai un dalībvalstij (*piemērs: pirms 2007./2008. gada arhitektam no Maltas – V pielikuma 5.7.1. punkts*), un pat ja šī apmācība neatbilst minimālajām prasībām, kuras noteiktas Direktīvā 2005/36/EK, uz jums tomēr var attiekties automātiskā atzīšana, pamatojoties uz iegūtajām tiesībām, ar nosacījumu, ka jums ir kvalifikācija, kas attiecīgajai dalībvalstij minēta Direktīvas 2005/36/EK VI pielikumā (tas ir, apmācības dokuments un, iespējams, tam pievienots sertifikāts). Jūsu apmācībai jābūt sāktai ne vēlāk kā tā akadēmiskā atskaites gada laikā, kas direktīvas VI pielikumā minēts attiecīgajai kvalifikācijai un dalībvalstij.

Turklāt tad, ja jūsu kvalifikācija apstiprina apmācību, kas nav minēta ne V pielikumā, ne VI pielikumā, uz jums tomēr var attiekties automātiskā atzīšana, ja jūs ar izcelsmes valsts izdota apliecinājuma palīdzību varat pierādīt, ka jums šajā valstī ir atļauts izmantot arhitekta kvalifikāciju pirms direktīvā minētā datuma un ka jūs ar attiecīgo profesiju esat faktiski un likumīgi nodarbojies vismaz trīs secīgus gadus to piecu gadu laikā, kas ir pirms šāda apliecinājuma izdošanas. Tāpat arī tad, ja uz jūsu kvalifikāciju attiecas noteikumi par īpašām tiesībām, kas paredzētas direktīvā (piemēram, kvalifikācijas, kas iegūtas bijušajā Dienvidslāvijā vai bijušajā VDR utt.), jums būs jāizpilda nosacījumi, kas nepieciešami profesionālās pieredzes jomā, un jāiesniedz pamatojoši apliecinājumi, lai uz jūsu kvalifikāciju attiektos automātiskā atzīšana.

45) Kāda atzīšanas procedūra tiek piemērota tad, ja jums nevar piešķirt automātisko atzīšanu?

Ja jums nevar piešķirt automātisko atzīšanu, tad uz atzīšanu attiecas vispārējā sistēma (skat. 49.–60. jautājumu).

Tā kā vispārējā režīma piemērošana direktīvā ir paredzēta tikai ierobežotā skaitā gadījumu, var izrādīties, ka uz atzīšanu tas neattiecas (skat. III daļas I nodaļu). Tādā gadījumā jums ir tiesības saņemt jūsu kvalifikācijas atzīšanu, pamatojoties uz Līguma 43. pantu par uzņēmējdarbības brīvību. Šādos gadījumos kompetentajai iestādei ir pienākums, pamatojoties uz līgumu, salīdzināt jūsu apmācību ar valstī sniegto apmācību, ņemot vērā jūsu profesionālo pieredzi un papildu apmācību. Ja kompetentā iestāde konstatēs atšķirības, tā var jums pieprasīt tās novērst, piemēram, nokārtojot eksāmenu, piedaloties praksē vai papildu apmācībā saskaņā ar valstī spēkā esošajiem noteikumiem.

B.3 Amatniecības, rūpniecības un tirdzniecības profesijas

Ja jūs vēlaties nodarboties ar kādu no IV pielikumā minētajām darbībām, uz jums var attiekties jūsu kvalifikāciju automātiska atzīšana, pamatojoties uz jūsu profesionālo pieredzi, ja esat izpildījis direktīvā paredzētos nosacījumus.

46) Kā notiek jūsu pieteikuma izskatīšana?

Pamatojoties uz jūsu iesniegtajiem dokumentiem, uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde vispirms pārbaudīs, vai jūs atbilstat nosacījumiem attiecībā uz automātisko atzīšanu.

47) Kādi nosacījumi jums jāizpilda, lai uz jums attiektos automātiskā atzīšana?

Atkarībā no darbības, ko jūs vēlaties veikt, profesionālās pieredzes nosacījumi (kas varētu būt papildināti ar nosacījumiem attiecībā uz izglītību) būs paredzēti Direktīvas 17., 18. vai 19. pantā. Attiecīgajai profesionālajai pieredzei jābūt saistītai ar darbību, ko jūs vēlaties veikt uzņēmējā dalībvalstī. Direktīvā šī pieredze ir noteikta atkarībā no tās veida (neatkarīga darbība, uzņēmuma vadītāja, algota darbinieka darbība utt.) un ilguma (pieredzes gadu skaits, datums, kad šī pieredze beigusies, utt.). Noteiktos gadījumos direktīvā ir paredzēta arī prasība attiecībā uz atzītu iepriekšēju izglītību.

Piemēram, uz darbībām, kas saistītas ar kosmetologa profesiju, attiecas direktīvas IV pielikuma III saraksta 4. punkts. Tātad direktīvas 19. pants nav piemērojams. Ja jums ir neatkarīga kosmetologa pieredze Vācijā, kuras ilgums ir trīs secīgi gadi, un ja šī pieredze nav beigusies agrāk nekā pirms desmit gadiem, tad uz jums var attiekties automātiskā atzīšana Grieķijā, pamatojoties uz jūsu profesionālo pieredzi.

Savukārt uz darbībām, kas saistītas ar friziera profesiju, attiecas IV pielikuma I saraksta 3. punkts, un šajā gadījumā ir piemērojams 17. pants. Ja jums ir trīs secīgus gadus ilga profesionālā pieredze kā neatkarīgam frizierim Vācijā, ar to nepietiks, lai uz jums Grieķijā attiektos automātiskā atzīšana. Lai to saņemtu, jums vajadzēs arī

apliecināt iepriekšēju apmācību, kas ir vismaz trīs gadus ilga un kas ir atzīta Vācijā, vai arī jāpierāda, ka jūs ar friziera darbību esat kā algots darbinieks nodarbojies vismaz piecus gadus. Automātiskā atzīšana uz jums attieksies arī tad, ja jums ir vismaz sešus secīgus gadus ilga pieredze kā neatkarīgam darba ņēmējam vai kā uzņēmuma vadītājam friziera profesijas jomā Vācijā vai arī šāda četrus gadus ilga pieredze, ko papildina atzīta un vismaz divus gadus ilga iepriekšēja apmācība.

48) Kāda procedūra tiek piemērota tad, ja jums nevar piešķirt automātisko atzīšanu?

Ja darbība, ar kuru jūs vēlaties nodarboties uzņēmējā dalībvalstī, ir minēta direktīvas IV pielikumā, bet jūs neatbilstat nosacījumiem, kas nepieciešami, lai uz jums attiektos automātiskā atzīšana, pamatojoties uz profesionālo pieredzi, uz atzīšanu attiecas vispārējā sistēma (skat. 49.–60. jautājumu).

(Piemērs: jūs esat kosmetologs ar tikai viena gada pieredzi, uz jūsu kvalifikācijas atzīšanu attiecas vispārējā sistēma (skat. 49.–60. jautājumu).

B.4 Profesijas, uz kurām attiecas vispārējā sistēma

Runa ir par visām profesijām, uz kurām nevar attiekties viena no abām automātiskās atzīšanas sistēmām, kas aprakstītas **B.2 un B.3** punktā.

49) Kā notiek jūsu pieteikuma izskatīšana?

1) Kompetentā iestāde, kurai jāpārbauda jūsu kvalifikācija, vispirms pārbaudīs, vai jūs to esat ieguvis dalībvalstī, kurā profesija, uz kuru jūs lūdzat atzīt jūsu kvalifikāciju, tiek vai netiek reglamentēta. Ja dalībvalsts, kurā jūs esat ieguvis jūsu kvalifikāciju, šo profesiju nereglamentē un ja tā nereglamentē arī apmācību, kurā sagatavo šai profesijai, kompetentajai iestādei ir tiesības prasīt, lai jūs pierādāt, ka esat ar attiecīgo profesiju nodarbojies vismaz divus gadus pēdējo desmit gadu laikā (skat. 9. un 12. jautājumu). Ja jūs šādu pierādījumu nevarat sniegt vai ja jums nav šādas profesionālās pieredzes, kompetentajai iestādei ir tiesības jūsu atzīšanas pieteikumam nepiemērot Direktīvas 2005/36/EK noteikumus.

Ja jūs savu kvalifikāciju esat ieguvis kādā trešā valstī, tad kompetentā iestāde pārbaudīs, vai jūs esat ar attiecīgo profesiju faktiski nodarbojies vismaz 3 gadus dalībvalstī, kura pirmo reizi atzinusi jūsu kvalifikāciju. Šai profesionālajai pieredzei jābūt apliecinātai ar sertifikātu, ko iesniegusi šī dalībvalsts. Direktīva uz jums attieksies tikai tad, ja būsiet izpildījis šo nosacījumu.

2) Kompetentā iestāde pēc tam pārbaudīs, kāds ir jūsu kvalifikācijas līmenis atbilstoši direktīvā noteiktajiem kritērijiem. Direktīvā 2005/36/EK profesionālās kvalifikācijas ir iedalītas piecos līmeņos — a, b, c, d, e — atkarībā no tās apmācības veida un ilguma, kuru tas apstiprina: a līmenis ir viszemākais, bet e līmenis — visaugstākais. Direktīvā ir paredzēts, ka kompetentā iestāde nevar atteikt jūsu kvalifikācijas apstiprinājumu (izņemot 50.–52. jautājumu), ja tā pieder tam pašam līmenim kā

kvalifikācija, kas nepieciešama attiecīgajā valstī, vai arī nākamajam zemākajam līmenim.

Piemērs: profesionālā kvalifikācija, kas nepieciešama uzņēmējā dalībvalstī, ir klasificēta c līmenī; ja jūsu profesionālā kvalifikācija ir klasificēta c līmenī vai b līmenī, tad direktīva ir piemērojama; savukārt tad, ja jūsu kvalifikācija ir klasificēta a līmenī, direktīva nebūs piemērojama, jo starpība starp jūsu kvalifikācijas līmeni un uzņēmējas dalībvalsts kvalifikācijas līmeni ir pārāk liela.

Tomēr šim principam ir izņēmums tad, ja profesionālā kvalifikācija, kas nepieciešama uzņēmējā dalībvalstī, apstiprina četru gadu apmācību un ir klasificēta e līmenī. Šādā gadījumā kompetentā iestāde nevar atteikt jūsu kvalifikācijas atzīšanu, ja tā ir klasificēta e, d vai c līmenī jeb līdz diviem līmeņiem zemāk.

Lai noskaidrotu, kāds ir jūsu kvalifikācijas līmenis un uzņēmējas dalībvalsts kvalifikācijas līmenis, jūs varat iepazīties ar mūsu datu bāzi, kura atrodama šeit: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof/index.cfm?newlang=en

Jūs varat sazināties arī ar valsts kontaktpunktu, kura adrese atrodama šeit: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/contact-points/info-points_en.pdf

3) Kompetentā iestāde pēc tam jūsu apgūto apmācību salīdzina ar attiecīgās valsts apmācību, lai noteiktu, vai starp abām šīm apmācībām nepastāv būtiskas atšķirības. Ar būtiskām atšķirībām tiek saprastas ļoti lielas atšķirības, kas attiecas uz jautājumiem, kuri ir svarīgi tam, lai nodarbotos ar attiecīgo profesiju.

Ja kompetentā iestāde starp jūsu apmācību un attiecīgās valsts apmācību konstatē būtiskas atšķirības, tai ir jāpārbauda, vai šīs atšķirības nevar novērst ar jūsu profesionālo pieredzi vai ar jebkādu papildu apmācību, ko jūs varētu būt apguvis. Tādēļ ir svarīgi kompetentajai iestādei iesniegt pēc iespējas vairāk attiecīgās informācijas.

Pēc šīs pārbaudes kompetentā iestāde pieņems lēmumu, kam jābūt pienācīgi pamatotam.

50) Kādu lēmumu var pieņemt kompetentā iestāde?

1) Tā var nolemt atzīt jūsu kvalifikāciju (skat. arī 41. jautājumu).

2) Tā var atteikties atzīt jūsu kvalifikāciju. Tomēr atteikums var būt tikai izņēmuma gadījumos. Piemēram, atteikums būs pamatots tad, ja izrādīsies, ka profesija, kurai jūs esat prasījis atzīt savu kvalifikāciju, nav tā pati, kurai jūs esat kvalificēts.

Savukārt atteikums nebūs pamatots tādā gadījumā, ja, piemēram, starpība starp jūsu kvalifikācijas līmeni un uzņēmējas dalībvalsts kvalifikāciju nav pārāk liela vai ja jums nav nepieciešamā divu gadu profesionālā pieredze, jo jūs savu kvalifikāciju esat ieguvis dalībvalstī, kas nereglamentē ne attiecīgo profesiju, ne apmācību, kurā sagatavo darbam šajā profesijā. Šādā gadījumā kompetentajai iestādei, protams, nav pienākums piemērot direktīvu, taču tai joprojām ir pienākums, pamatojoties uz

Līgumu, jūsu apmācību salīdzināt ar attiecīgās valsts apmācību, ņemot vērā jūsu profesionālo pieredzi un jūsu papildu apmācību. Ja tā konstatē atšķirības, tā var prasīt šīs atšķirības novērst ar testu, stažēšanos vai papildu apmācību.

3) Kompetentā iestāde var arī pirms jūsu kvalifikācijas atzīšanas noteikt jums papildu pasākumus (skat. arī 51. un 52. jautājumu) gadījumā, ja tā ir konstatējusi būtiskas atšķirības starp jūsu apmācību un attiecīgās valsts apmācību, kuras nevar novērst ar jūsu profesionālo pieredzi un/vai papildu apmācību.

51) Kādas papildu prasības jums var noteikt kompetentā iestāde?

Kompetentā iestāde var jums prasīt nokārtot piemērotības pārbaudi vai apgūt adaptācijas stažēšanos, kuras ilgums nevar pārsniegt trīs gadus.

52) Vai tad, ja tiek pieprasīta stažēšanās vai pārbaude, kompetentā iestāde var pati izvēlēties starp stažēšanos un pārbaudi?

Principā nē. Jums pašam jāizvēlas starp atbilstības pārbaudi un adaptācijas stažēšanos. Tomēr šis princips neattiecas uz dažām profesijām šādos gadījumos:

- juridiskajām profesijām;

- profesijām, kuru apmācības nosacījumi ir saskaņoti, bet uz kurām neattiecas automātiskā atzīšana, izņemot medmāsu speciālistes (skat. 42.–45. jautājumu);

- amatniecības, tirdzniecības un rūpniecības profesijām, kas minētas direktīvas IV pielikumā un uz kurām neattiecas automātiskās atzīšanas sistēma (skat. 46.–48. jautājumu), ja attiecīgā persona vēlas sākt savu darbību kā neatkarīgs darba ņēmējs vai uzņēmuma vadītājs un ja to profesionālajai darbībai ir nepieciešams zināt un piemērot konkrētus spēkā esošus valsts tiesību aktus ar nosacījumu, ka tāda pati prasība attiecas arī uz valsts pilsoņiem;

- šādām profesijām turpmāk minētajās dalībvalstīs kompetentā iestāde var noteikt atbilstības pārbaudi:

- Francija: slēpošanas instruktors, niršanas instruktors, izpletņlēcšanas instruktors, kalnu gids, speleoloģijas instruktors;
- Austrija: kalnu slēpošanas instruktors, distanču slēpošanas instruktors, slēpju pārgājienu gids, kalnu gids;
- Itālija: slēpošanas instruktors, kalnu gids;
- Vācija (Bavārija): kalnu slēpošanas instruktors, distanču slēpošanas instruktors, slēpju pārgājienu gids un kalnu gids;
- Beļģija: privātdetektīvs.

53) Kā sagatavoties atbilstības pārbaudei vai adaptācijas stažēšanās kursam?

Attiecībā uz atbilstības pārbaudi kompetentā iestāde vai kontaktpunkts jums var sniegt informāciju par sagatavošanas kursiem, ja tādi pastāv; tie var jūsu rīcībā nodot arī sarakstus ar ieteicamo literatūru un/vai pārbaūžu piemēriem (ja tas viss ir pieejams).

Attiecībā uz adaptācijas stažēšanos kompetentā iestāde vai kontaktpunkts jūs var informēt par pieredzi, kas gūta saistībā ar pabeigtiem stažēšanās kursiem, vai pat jūsu rīcībā nodot sarakstu ar ieteicamo literatūru (ja tā ir pieejama).

54) Vai jums pašam jāatrod adaptācijas stažēšanās kurss?

Uzņēmēja dalībvalsts atbildību par adaptācijas stažēšanās organizēšanu un norisi var uzticēt autorizētām iestādēm vai stažēšanās vadītājiem. Kompetentajai iestādei ir jānodod jūsu rīcībā saraksts ar iestādēm/personām, kas atbildīgas par adaptācijas stažēšanos profesijā, ar kuru jūs vēlaties nodarboties. Ja vien iespējams, jums jāļauj no šī saraksta brīvi izvēlēties stažēšanās vadītāju un stažēšanās vietu.

Jebkurā gadījumā stažēšanās nosacījumi nedrīkst būt pārāk ierobežojoši. Stažēšanās vietas ģeogrāfiskais attālums nedrīkst būt tik liels, ka tas radītu šķērslus.

55) Kā notiek adaptācijas stažēšanās?

Adaptācijas stažēšanās notiek kvalificēta speciālista vadībā, un tā var tikt papildināta ar papildu apmācību. Adaptācijas beigās jums veiks novērtējumu.

56) Vai adaptācijas stažēšanās laikā jūs varat saņemt atalgojumu?

Ja tas ir iespējams atbilstoši uzņēmējas valsts iedibinātajai kārtībai, jūs varat adaptācijas stažēšanās laikā saņemt atalgojumu. Tomēr tās nav tiesības.

Dalībvalsts pati nosaka jūsu statusu, taču tad, ja attiecīgajā valstī stažieriem ir noteikts statuss, tam jāattiecas arī uz jums.

57) Kāds ir atbilstības pārbaudes saturs?

Vienīgajam atbilstības pārbaudes mērķim jābūt jūsu profesionālās kvalifikācijas pārbaudei, un tā var attiekties tikai uz tiem konkrētās profesijas veikšanai svarīgajiem jautājumiem, kuros tikušas konstatētas būtiskas atšķirības. Šiem jautājumiem jābūt minētiem kompetentās iestādes pieņemtajā lēmumā; starp šiem jautājumiem var būt attiecīgajai profesijai piemērojamo ētikas normu zināšana.

Atbilstības pārbaude var būt teorētiska (piemēram, rakstisks eksāmens) vai praktiska (piemēram, slēpošanas tests trasē).

58) Cik daudz atbilstības pārbaūžu jāirīko viena gada laikā?

Atbilstības pārbažu skaitam principā jābūt atkarīgam no iesniegto pieteikumu skaita. Tomēr jebkurā gadījumā viena gada laikā ir jāriko vismaz divas atbilstības pārbaudes. Attiecībā uz sezonas darbībām, piemēram, slēpju instruktora darbību, pārbaudēm jābūt paredzētām galvenokārt sezonas pirmajā daļā.

59) Vai jūs varat uz atbilstības pārbaudi pieteikties vairākkārt?

Jā, jums jāsaņem atļauja piedalīties pārbaudē neveiksmes gadījumā. Tomēr uzņēmēja dalībvalsts pati nosaka atkārtoto pārbažu skaitu, uz ko jums ir tiesības, ņemot vērā valstī spēkā esošos noteikumus.

60) Kādā termiņā kompetentajai iestādei ir jāpieņem lēmums pēc atbilstības pārbaudes vai adaptācijas stažēšanās?

Direktīvā nav noteikts konkrēts termiņš, taču kompetentajai iestādei ir pienākums pieņemt lēmumu pēc iespējas ātrāk.

III. IZMAKSAS

61) Vai var prasīt, lai jūs piedalītos to izmaksu segšanā, kas saistītas ar jūsu lietas izskatīšanu?

Jums nevar pieprasīt nekādu finansiālu maksu, ja uz jums attiecas deklarācijas sistēma saskaņā ar pakalpojumu sniegšanas brīvības režīmu (skat. A.2 punktu, 23. jautājumu). Šādā gadījumā uzņēmējas valsts iestādei jūsu lieta faktiski nav jāizskata.

Savukārt pārējos gadījumos jums var nākties maksāt noteiktu summu par jūsu pieteikuma izskatīšanu. Tomēr šī summa nedrīkst pārsniegt reālās izmaksas par sniegto pakalpojumu, un tai jābūt līdzīgai tai, ko attiecīgās valsts pilsoņi maksā līdzīgos apstākļos.

62) Vai jums var prasīt finansiālu maksu par atbilstības pārbaudi un adaptācijas stažēšanos?

Jums var nākties maksāt noteiktu summu par atbilstības pārbaudes vai adaptācijas stažēšanās rīkošanu. Tomēr šī summa nedrīkst pārsniegt reālās izmaksas par sniegto pakalpojumu, un tai jābūt līdzīgai tai, ko attiecīgās valsts pilsoņi maksā līdzīgos apstākļos.

IV. PĀRSŪDZĪBA

63) Kādas ir jūsu tiesības attiecībā uz pārsūdzību tiesā?

Lēmumā par jūsu pieteikuma noraidīšanu (un par papildu pasākumu noteikšanu — piemēram, atbilstības pārbaude, adaptācijas stažēšanās) jābūt norādītam noraidīšanas pamatojumam. Ja lēmumā par noraidīšanu nav norādīts pamatojums, jums ir tiesības prasīt, lai jums to dara zināmu. Ja šo pamatojumu jums nedara zināmu vai ja jūs vēlaties to apstrīdēt, jums ir tiesības iesniegt pārsūdzību kādā no uzņēmējas dalībvalsts tiesām. Pārsūdzība tiesā, ko jūs iesniedzat uzņēmējā dalībvalstī, ļaus pārbaudīt to, vai lēmums par noraidīšanu ir likumīgs, ievērojot Kopienas tiesības.

Ja noteiktajā termiņā netiek pieņemts lēmums, jūs varat celt prasību arī saskaņā ar uzņēmējdarbības brīvības režīmu (skat. **II punktu**). Kamēr nav pieņemts nekāds lēmums, jums faktiski nav tiesību uzņēmējas dalībvalsts teritorijā nodarboties ar savu profesiju. Tomēr saskaņā ar pakalpojumu sniegšanas brīvības režīmu (skat. **I punktu**) nav nepieciešams celt prasību, jo tad, ja noteiktajā termiņā netiek pieņemts lēmums, jums ir tiesības sniegt attiecīgos pakalpojumus.

Dažās dalībvalstīs ir iespējams celt administratīvu prasību. Kontaktpunkts var jums sniegt visu vajadzīgo informāciju par valstī pieejamiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem:

http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/contact-points/info-points_en.pdf

V. VALODAS PRASĪBAS

64) Vai var prasīt, lai jūs zinātu uzņēmējas dalībvalsts valodu?

Uzņēmēja dalībvalsts var prasīt, lai jums būtu uzņēmējas valsts valodas zināšanas, ja to pamato tās profesijas raksturs, ar kuru jūs vēlaties nodarboties. Jebkurā gadījumā valodas prasības nedrīkst pārsniegt to, kas ir objektīvi vajadzīgs attiecīgās profesijas veikšanai (vārdu krājums, mutvārdu un/vai rakstu valodas zināšanas, aktīvas un/vai pasīvas zināšanas).

Turklāt jāuzsver, ka neatkarīgi no tā, par kādu reglamentēto profesiju ir runa, jūsu lieta tiks izskatīta uzņēmējas dalībvalsts valodā, un gadījumā, ja tiks prasīta atbilstības pārbaude vai adaptācijas stažēšanās (skat. 51. un 52. jautājumu), tā norisināsies šīs dalībvalsts valodā.

Jūsu kvalifikācijas atzīšanas procedūra un jūsu valodas zināšanu iespējamā pārbaude ir divas atšķirīgas procedūras. Jums nevarēs atteikt vai atlikt jūsu profesionālās kvalifikācijas atzīšanu tādēļ, ka jums nav atbilstošu valodas zināšanu.

Tomēr attiecībā uz šo noteikumu pastāv izņēmums gadījumos, kad valodas zināšanas ir daļa no kvalifikācijas (*piemērs: logopēds, uzņēmējas dalībvalsts valodas pasniedzējs*).

65) Vai jums var sistemātiski piemērot valodas zināšanu pārbaudi?

Uzņēmēja dalībvalsts nevar jums sistemātiski piemērot valodas zināšanu pārbaudi. Ikviens no turpmāk minētajiem dokumentiem ir pietiekams valodas zināšanu pierādījums:

- to dokumentu kopijas, kas iegūti uzņēmējas dalībvalsts valodā;
- tā dokumenta kopija, kas apliecina uzņēmējas dalībvalsts valodas vai valodu zināšanas (piemēram, universitātes diploms, kvalifikācija, ko piešķirusi tirdzniecības kamera, kvalifikācija, ko piešķirusi atzīta valodu mācību organizācija, piemēram, Gētes institūts u. c.);

- pierādījums par iepriekšējo profesionālo pieredzi, kas iegūta uzņēmējā dalībvalstī;

Interviju vai pārbaudi (mutisku un/vai rakstisku) jums var piemērot tikai tad, ja jūs nespējat iesniegt vienu no šiem dokumentiem.

VI. KUR VĒRSTIES PROBLĒMAS GADĪJUMĀ?

66) Kas jums var palīdzēt valsts līmenī?

1) Jūs varat vērsties attiecīgās valsts **kontaktpunktā**, ja saskaraties ar grūtībām saistībā ar jūsu profesionālās kvalifikācijas atzīšanas procedūru.

2) Jūs varat vērsties arī **Pilsonu orientācijas dienestā (POD)**.

Šis dienests izmanto neatkarīgus juridiskos speciālistus, kuri jums bez maksas sniegs personīgus padomus attiecībā uz jūsu tiesībām kā Eiropas pilsonim. Atbildes tiek sniegtas jūsu valodā un vienas nedēļas laikā.

Vairāk informācijas par šo dienestu varēsiet atrast šādā tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/citizensrights/front_end/index_lv.htm

3) Jūs varat izmantot arī **SOLVIT** tīklu.

SOLVIT ir tīkls, kas paredzēts problēmu atrisināšanai tiešsaistē: ES dalībvalstis tajā sadarbojas, lai pragmatiskā veidā atrisinātu problēmas, kas rodas tad, ja valsts iestādes neatbilstoši piemēro noteikumus par iekšējo tirgu. **SOLVIT** centrs pastāv katrā ES dalībvalstī (kā arī Norvēģijā, Īslandē un Lihtenšteinā). Šie centri ir daļa no valsts pārvaldes, un to uzdevums ir sniegt reālus risinājumus reālām problēmām īsā termiņā, proti, desmit nedēļu laikā. **SOLVIT** sniegtie pakalpojumi ir bezmaksas. Tomēr vērsam uzmanību uz to, ka tad, ja esat vērsies tīklā **SOLVIT**, dalībvalstīs netiek apturēti

pārsūdzības termiņi. Taču tad, ja nolemjat iesniegt pārsūdzību valsts līmenī, jums vairs nebūs iespējas vērsties tīklā *SOLVIT*.

Informāciju par *SOLVIT* varēsiet atrast šādā tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/solvit/site/index_lv.htm